

Fjellhaug
international
University College

Katalog over nettemner som tilbys ved
Campus i Aarhus og/eller København

FJELLHAUG INTERNATIONAL UNIVERSITY COLLEGE

Innhold

Innhold	2
1. Innledning.....	3
2. Emnebeskrivelser 1000-nivå (innføring)	4
BTM1001N Innføring i Bibelen (10 stp./ECTS)	4
BTM1002N Kirkehistorie og konfesjonskunnskap (10 stp./ECTS).....	7
BTM1003N Kristen tro og etikk (10 stp./ECTS)	10
EX1001N Examen philosophicum (10 stp./ECTS).....	13
EX1004N Examen facultatum (10 stp./ECTS).....	16
GRE1002N Innføring i nytestamentlig gresk (10 stp./ECTS)	19
GRE1003N Nytestamentlige greske tekster (10 stp./ECTS)	22
Emnebeskrivelser 2000- og 2500-nivå (fordypning)	25
BTM2003N Markusevangeliet (10 ECTS / stp)	25
BTM2004N Synoptisk evangelium – Markusevangeliet (10 stp./ECTS).....	28
BTM2005N Romerbrevet og paulinsk teologi (10 stp./ECTS)	32
BTM2008N Dogmatikk med kildetekster (10 stp./ECTS)	35
BTM2009N Misjonsteologi (10 ECTS / stp)	38
BTM2012N Misjon, religionsteologi, religionsmøte, islam (10 stp./ECTS)	41
BTM2505N Skapelse og forløsning (5 stp./ECTS).....	45
BTM2506N Luther og reformasjonen m/kildetekster (10 ECTS / stp).....	48
BTM2508N Fordypning i frelseslæren – nett (10 stp./ECTS)	51
TM2513N Apologetik og kirkens mission (10 stp./ECTS)	55
TM2518N Søren Kierkegaard: Menneskesyn og teologi (10 stp./ECTS)	58
HEB1501N Gammeltestamentlig hebraisk (20 stp.)	60
HEB1502N Gammeltestamentlig hebraisk (15 stp.)	63
HEB1503N Biblical Hebrew	66
LAT1501E Grunnleggende innføring i latin (3 stp.).....	70

1. Innledning

Det tilbys ingen grad i nettstudier ved FIUC-CPH og FIUC-AAR, men det er mulig å ta enkeltemner på nett.

Dersom en student ønsker å bruke nettemner inn i en av gradene som tilbys ved FIUC-CPH eller FIUC-AAR, er dette mulig. Ta i så fall kontakt med studieadministrasjonen i Oslo.

2. Emnebeskrivelser 1000-nivå (innføring)

BTM1001N Innføring i Bibelen (10 stp./ECTS)

Emnekode:	BTM1001N
Emnenavn:	Innføring i Bibelen
Emnenavn nynorsk:	Innføring i Bibelen
Emnenavn engelsk:	Introduction to the Bible
Studiepoeng:	10
Nivå:	1000 (Grunnivå)
Undervisningssemester:	Uregelmessig, spør studieadministrasjonen
Emneansvarlig:	Førsteamanuensis Christian S. Holmgaard
Obligatoriske forkunnskaper:	Ingen
Anbefalte forkunnskaper:	Ingen
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Studiepoengreduksjon:	10 stp. mot RLE1001 5 stp. mot KRL101-101 5 stp. mot KRL101-103 10 stp. mot BMM1001 10 stp. mot RLE1001 og RLE1001N
Hjelpemiddelste ved eksamen:	Alle hjelpemidler tillatt
Gjelder fra:	1. august 2021

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- gjøre rede for hovedtrekkene i og grunnleggende problemstillinger ved Det gamle testamentets tekstsjangre og skriftgrupper, og de ulike GT-bøkernes tilblivelse, litterære særtrekk og sentrale teologiske temaer
- gjøre rede for geografiske forhold og for grunnleggende historiske epoker og begivenheter i det gamle Midtøsten og det gamle Israel spesielt, i gammeltestamentlig tid
- gjøre rede for hovedtrekkene i og grunnleggende problemstillinger ved Det nye testamentets tekstsjangre og skriftgrupper, og de ulike NT-bøkernes tilblivelse, litterære særtrekk og sentrale teologiske temaer
- gjøre rede for Det nye testamentets tidshistorie
- gjøre rede for kulturelle og religiøse forhold i Det nye testamentes historiske kontekst
- gjøre rede for hovedtrekkene og grunnleggende problemstillinger knyttet til Bibelens tekst- og kanonhistorie

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- presentere grunnleggende kunnskap om Bibelens tekstsjangre og skriftgrupper, samt de ulike bøkernes tilblivelse, innhold og betydning
- anvende faglig kunnskap og relevante resultater fra forskning på innledningsstoff til Bibelen og treffe begrunnede valg
- finne, vurdere og henvise til informasjon og fagstoff i relevante oppslagsverk, evangeliessynopse og kommentarlitteratur, og fremstille dette slik at det belyser en tekst eller et sentralt bibelteologisk tema

Emnets innhold:

I dette emnet får du en grunnleggende innføring i Bibelen, med vekt på tekstsjangre og skriftgrupper og videre de ulike bibelbøkernes tilblivelse, oppbygning og innhold. Det gis også en innføring i GTs og NTs tekst- og kanonhistorie.

I tillegg til dette, vil du få en grunnleggende innføring i geografiske forhold og sentrale historiske epoker og begivenheter i Midtøsten og Israel på gammeltestamentlig tid. Det samme gjelder for nytestamentlig tid, med vekt på innføring i det nye testamentets tidshistorie og kulturelle og religiøse forhold.

Organisering og arbeidsmåter:

Studiet er nettbasert. Det går over ett semester og blir organisert med nettleksjoner som vanligvis inneholder leseveiledning til pensum, veiledningstekster til nettleksjonene, samt lyd- eller videoopptak av forelesninger. Tidsbruken i emnet er fordelt slik at 50 % av tiden går til Det gamle testamentet og 50 % av tiden går til Det nye testamentet.

Vurdering og eksamen:

Alle arbeidskrav og eksamener er individuelle og leveres digitalt. Frister for innleveringer blir kunngjort ved semesterstart.

Arbeidskrav:

For å kunne gå opp til eksamen må studenten ha fullført følgende arbeidskrav to uker før eksamensdato:

- Få godkjent et av faglærer fastsatt antall oppgavesett med spørsmål som fokuserer på bibelkunnskap og grunnleggende bibelfaglige ferdigheter innen både Det gamle testamentet og Det nye testamentet. Lengden på svarene blir oppgitt i det enkelte oppgavesettet, men til sammen blir omfanget cirka 2000 ord.

Ved «ikke godkjent» får studenten én ny mulighet i samme semester.

Eksamen:

Vurderingsform	Varighet	Varighetstype
Muntlig eksamen på nett	20	minutter

Endelig vurdering i emnet skjer på grunnlag av hjemmeeksamenen. Ved karakterfastsettelse benyttes en gradert karakterskala fra A til F, der E er laveste ståkarakter.

Pensumlitteratur:

Det gamle testamente:

Hill, A. E., Walton J. H. (2009). *A Survey of the Old Testament (3rd Ed.)*. Zondervan; ss. 21-30; 35-

52; 57-72; 77-96; 101-120; 125-139; 163-176; 181-199; 205-212; 217-332; 257-274; 279-299; 309-324; 329-343; 357-369; 375-396; 401-416; 419-436; 441-450; 455-464; 481-497; 503-515; 519-529; 533-540; 567-577; 581-591; 605-614; 687-697.

Det nye testamente:

Hjort, B. G. (2003). *Det Nye Testamentes Omverden: Om politiske, religiøse og filosofiske forhold på Det Nye Testamentes tid*. Aarhus Universitetsforlag; ss. 15-27, 31-93, 99-100, 103-115, 140-147, 153-157, 162-169, 223-236, 243-299, 305-316.

Og enten:

Hvalvik, R. & Stordalen, T. (1999). *Den store fortellingen*. Det Norske Bibelselskap; ss. 32-64 og 176-382.

eller:

Kjær, T. (2015). *Introduktion til Det Nye Testamente*. Kolon; ss. 7-245.

BTM1002N Kirkehistorie og konfesjonskunnskap (10 stp./ECTS)

Emnekode:	BTM1002N
Emnenavn:	Kirkehistorie og konfesjonskunnskap
Emnenavn nynorsk:	Kyrkjehistorie og konfesjonskunnskap
Emnenavn engelsk:	Introduction to Church History and Christian Churches
Studiepoeng:	10
Nivå:	1000 (Grunnivå)
Undervisningssemester:	Uregelmessig, spør studieadministrasjonen
Emneansvarlig:	Professor Finn Aa. Rønne
Obligatoriske forkunnskaper:	Ingen
Anbefalte forkunnskaper:	Ingen
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Studiepoengreduksjon:	10 stp. mot RLE1002 10 stp. mot KRL102 10 stp. mot BMM1002 10 stp. mot RLE1002 og RLE1002N 10 stp. mot BTM1002
Hjelpemiddeliste ved eksamen:	Alle hjelpemidler tillatt
Gjelder fra:	1. august 2021

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- gjøre rede for hovedtrekkene ved kristendommens fremvekst og utvikling under Romerriket, med særlig vekt på utviklingen fra frikirke til statskirke og den teologiske tenkning
- gjøre rede for hovedtrekkene ved middelalderkirken med særlig vekt på den teologiske tenkingen, utviklingen av klosterbevegelsene og forholdet mellom stat og kirke
- gjøre rede for hovedtrekkene ved reformasjonen og utviklingen av de protestantiske kirkesamfunn
- gjøre rede for hovedtrekkene ved kirkens historie etter 1600 med særlig vekt på konfesjonalisering og kristendommens utbredelse i Amerika, Asia og Afrika
- gjøre rede for fremveksten av den økumeniske bevegelsen på 1900-tallet
- gjøre rede for norsk, dansk eller eget lands kirkehistorie med særlig vekt på kristningsperioden, reformasjonstiden og nyere tid
- gjøre rede for historien, utbredelsen, organiseringen og det teologiske særpreget til de ortodokse kirker, den romersk-katolske kirke, de lutherske kirker, de reformerte kirker, den anglikanske kirke, baptismen, metodismen, adventistsamfunnet og den pinsekarismatiske bevegelsen

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- finne, vurdere og henviser til informasjon og fagstoff om kristendommens historie og ulike kirkesamfunn og fremstille dette på en sakssvarende måte
- planlegge og gjennomføre undervisning om kristendommens historie og ulike kristne kirkesamfunn i ulike kirkelige og undervisningsmessige sammenhenger

Emnets innhold:

Emnet sikter på å gjøre rede for kristendommens utbredelse, den teologiske tenkningen og fremveksten av ulike kirkesamfunn, fra oldkirkens tid og til i dag. Emnet skal gi en oversikt over den kristne kirkes historie og misjonsutbredelse i lys av den sosiale, og kulturelle og politiske kontekst. Emnet er et innføringsstudium og vil således gi et oversiktsbilde over de ulike epokene i kristendommens historie, med særlig vekt på oldkirken, middelalderen, reformasjonen og tiden etter 1800.

Emnet gir også en innføring i norsk, dansk eller eget lands kirkehistorie fra kristningsperioden og frem til i dag.

Organisering og arbeidsmåter:

Studiet er nettbasert. Det går over ett semester og blir organisert med nettleksjoner som vanligvis inneholder leseveiledning til pensum, veiledningstekster til nettleksjonene, samt lyd- eller videoopptak av forelesninger. Tidsbruken i emnet er fordelt slik at ca. 50 % av tiden går til allmenn kirkehistorie, ca. 25 % av tiden går til norsk, dansk eller eget lands kirkehistorie og ca. 25 % av tiden går til konfesjonskunnskap.

Vurdering og eksamen:

Alle arbeidskrav og eksamener er individuelle og leveres digitalt. Frister for innleveringer blir kunngjort ved semesterstart.

Arbeidskrav:

For å kunne gå opp til eksamen må studenten ha fullført følgende arbeidskrav innen to uker før eksamensdato:

- Få godkjent innsendingsoppgave 1, på 1000 ord.
- Få godkjent innsendingsoppgave 2, på 1000 ord.

Ved «ikke godkjent» får studenten én ny mulighet i samme semester.

Eksamen:

Vurderingsform	Varighet	Varighetstype
Hjemmeeksamen	6	timer

Endelig vurdering i emnet skjer på grunnlag av hjemmeeksamenen. Ved karakterfastsettelse benyttes en gradert karakterskala fra A til F, der E er laveste ståkarakter.

Pensumlitteratur:

Ellefsen, K. (2021). Historiske perspektiver på misjon, i: Nicolajsen, Jeppe Bach, Kari Storstein Haug, Frank-Ole Thoresen og Ingrid Eskilt (red.) (2022). *Missiologi: En innføring*. Cappelen Damm Akademisk, ss. 99-124.

Engelbrecht, Edward A. (red.) (2016). *Church History: The Basics*. Concordia Publishing House; ss. 1-364.

Tjørhom, O. (Red.) (2017). *Kirkesamfunn i Norge: Innføring i kirkekunnskap*. Cappelen Damm Akademisk; ss. 13-32, 81-212, 233-250, 273-323.

og enten:

Oftestad, B. T., Rasmussen, T. & Schumacher, J. (2005). *Norsk kirkehistorie* (3. utg.). Universitetsforlaget.

eller:

Lausten, M. S. (1998). *Danmarks kirkehistorie*. Gyldendal forlag; ss.12-36 og 100-330.

eller:

250 sider om eget lands kirkehistorie som godkjennes av emneansvarlig.

BTM1003N Kristen tro og etikk (10 stp./ECTS)

Emnekode:	BTM1003N
Emnenavn:	Kristen tro og etikk
Emnenavn nynorsk:	Kristen tru og etikk
Emnenavn engelsk:	Christian Belief and Ethics
Studiepoeng:	10
Nivå:	1000 (Grunnivå)
Undervisningssemester:	Uregelmessig, spør studieadministrasjonen
Emneansvarlig:	Førsteamanuensis Peter Søes
Obligatoriske forkunnskaper:	Ingen
Anbefalte forkunnskaper:	Ingen
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Studiepoengreduksjon:	10 stp. mot RLE1003 og RLE1003N 7 stp. mot KRL103 10 stp. mot BMM1003 10 stp. mot BTM1003
Hjelpemiddeliste ved eksamen:	Alle
Gjelder fra:	1. august 2018

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- gjøre rede for hovedpunktene i den kristne tro, med utgangspunkt i den evangelisk-lutherske kristendomsforståelsen
- forklare sammenhengen mellom de forskjellige hovedpunktene i den kristne tro
- gjøre rede for noen av de viktigste tolkningene av de sentrale punktene i den kristne tro, slik dette kommer til uttrykk i andre konfesjoner enn den lutherske
- gjøre rede for hovedtrekkene i kristne etikken og kunne drøfte forholdet mellom allmenn etikk og kristen etikk
- gjøre rede for det etiske materiale i Bibelen og drøfte hvordan dette kan anvendes i etisk argumentasjon

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- argumentere for dogmatiske og etiske oppfatninger og begrunne disse
- reflektere kritisk over egen forståelse av den kristne tro, fagets tematikk og utvikle sin kunnskap om kristen tro og livstolkning

Emnets innhold:

Emnet består av temaområdene kristen tros lære (dogmatikk) og kristen etikk og gir en første innføring i disse. Troslæren sikter på å gi en helhetsinnføring i den kristne tro, med utgangspunkt i den evangelisk-lutherske kristendomsforståelsen. Studentene skal tilegne seg kunnskap om kristen

åpenbaringsforståelse, læren om Gud og frelsen, kirken og nådemidlene. Undervisningen sikter på å gi en innsikt i forskjellige teologiske forklaringer på disse ulike temaene, slik at studentene settes i stand til å reflektere hvordan troslæren kan tenkes sammen i et større og helhetlig system.

Videre gir emnet en innføring i kristen etikk. Studentene skal tilegne seg kunnskap om det bibelske grunnlaget for etikken og kunne drøfte forholdet mellom kristen etikk og annen etikk. Det gis en innføring i det etiske materialet i Bibelen, og studentene skal kunne drøfte hvordan Bibelen kan danne grunnlaget for en kristen livstolkning. Det gis også en innføring i enkelte emner fra områdeetikken, der en drøfter mulige konsekvenser av bibelmaterialet og det kristne menneskesyn for livet i familie og samfunn.

Organisering og arbeidsmåter:

Studiet er nettbasert. Det går over ett semester og blir organisert med nettleksjoner som vanligvis inneholder leseveiledning til pensum, veiledningstekster, samt lyd eller bildeopptak av forelesninger. Leksjonene kan også inneholde ulike frivillige selvtester og oppgaver. Tidsbruken i emnet er fordelt slik at ca. 50 % av tiden går til troslære og ca. 50 % av tiden går til etikk.

Vurdering og eksamen:

Alle arbeidskrav og eksamener er individuelle og leveres digitalt. Frister for innleveringer blir kunngjort ved semesterstart.

Arbeidskrav:

For å kunne gå opp til eksamen må studenten ha fullført følgende arbeidskrav to uker før eksamensdato:

- Få godkjent et angitt antall innsendingsoppgaver og/eller kunnskapstester. Antall og type arbeidskrav blir kunngjort ved semesterstart.

Ved «ikke godkjent» får studenten én ny mulighet i samme semester.

Eksamen:

Vurderingsform	Varighet	Varighetstype
Hjemmeeksamen	6	timer

Endelig vurdering i emnet skjer på grunnlag av hjemmeeksamenen. Ved karakterfastsettelse benyttes en gradert karakterskala fra A til F, der E er laveste ståkarakter.

Pensumlitteratur:

Troslære:

Teigen, A. H. (2008). *Innføring i kristen tro*. FiH-forlaget.

eller

Skarsaune, O. (1997). *Troens ord: De tre oldkirkelige bekjennelsene*. Luther; ss. 36-134.

Valen-Sendstad, A. (1997). *Kristen troslære*. Lohse.

Etikk:

FN-sambandet (2019, 15. januar). *Bærekraftig utvikling*.

<https://www.fn.no/tema/fattigdom/baerekraftig-utvikling>

Heiene, G., Thorbjørnsen, S. O. (2011). *Kristen etikk: En innføring*. Universitetsforlaget; ss. 13-232, eller senere utgave: Heiene, G., Thorbjørnsen, S. O. (2021). *Kristen etikk: En innføring*. Universitetsforlaget.

Jørgensen, J. A. (2017). Kirkerne og verdens fremtid. I M. S. Mogensen (Red.), *Godt nyt for verden: Kirkens mission og FN's verdensmål for en bæredygtig utvikling* (s. 43-46). Dansk Missionsråd. https://issuu.com/danishmissioncouncil/docs/nymssion_32

Ravn-Pedersen, T. (2017). Sådan fik verden sin mest ambitiøse plan nogensinde. I M. S. Mogensen (Red.), *Godt nyt for verden. Kirkens mission og FN's verdensmål for en bæredygtig utvikling* (s. 15-22). Dansk Missionsråd. https://issuu.com/danishmissioncouncil/docs/nymssion_32

Stott, J. (2006). *Issues Facing Christians Today* (4th ed.). Zondervan Publishing House; ss. 23-70, 442-499.

Fra de lutherske bekjennelsesskriftene

Brunvoll, A. (1972). *Den norske kirkes bekjennelsesskrifter*. Lunde forlag.

eller:

* Mæland, J.-O. (Red.). (1985). *Konkordieboken: Den evangelisk-lutherske kirkes Bekjennelsesskrifter*. Lunde Forlag; ss. 15-59; 277-295

eller:

Grane, L. (1976). *Den danske folkekirkes bekendelsesskrifter*. Det Danske Bibelselskab.

EX1001N Examen philosophicum (10 stp./ECTS)

Emnekode:	EX1001N
Emnenavn:	Examen philosophicum
Emnenavn nynorsk:	Examen philosophicum
Emnenavn engelsk:	Examen Philosophicum
Studiepoeng:	10
Nivå:	1000 (Grunnivå)
Undervisningssemester:	Uregelmessig, spør studieadministrasjonen
Emneansvarlig:	Professor Jeppe B. Nikolajsen
Obligatoriske forkunnskaper:	Ingen
Anbefalte forkunnskaper:	Ingen
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Studiepoengreduksjon:	10 stp. mot EX1001 10 stp. mot RLE1005 10 stp. mot EX100
Hjelpemiddeliste ved eksamen:	Alle hjelpemidler tillatt
Gjelder fra:	1. august 2018

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- gjøre rede for Vestens filosofi- og vitenskapshistorie og hvordan sentrale tenkere har forstått synet på mennesket, virkeligheten, og menneskets plass i samfunnet
- gjøre rede for hvordan forholdet mellom filosofi og kristen tro er forstått av enkelte sentrale filosofer
- gjøre rede for hvordan forholdet mellom menneske og samfunnsfellesskap er forstått av sentraler tenkere i filosofihistorien
- gjøre rede for hvordan sentrale tenkere i filosofihistorien har forstått grunnlaget for etisk erkjennelse
- gjøre rede for sentrale normative etiske teorier og hvordan disse begrunnes
- forklare hvordan etiske teorier og argumentasjon kan anvendes i forhold til forsknings- og yrkesetiske problemstillinger

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- begrunne egne tolkninger og reflektere kritisk over problemstillinger fra filosofi- og vitenskapshistorie
- drøfte hvordan forskjellige metaetiske teorier blir avgjørende for forskjellige etiske løsninger, valg og begrunnelse
- anvende forskningsetiske problemstillinger i sitt videre studium
- reflektere selvstendig over grunnleggende filosofiske problemstillinger

Emnets innhold:

Emnet gir en grunnleggende innføring i filosofi- og vitenskapshistorien og allmenn etikk. Det vektlegges at studentene skal tilegne seg innsikt og forstå sammenhengen mellom erkjennelsesteori, virkelighetsteori og filosofisk helhetsanskuelse hos sentrale filosofer fra antikken frem til i dag.

Det gis også en innføring i grunnleggende etiske teorier og hvordan disse er begrunnet hos sentrale filosofer. Gjennom studiet av ulike etiske teorier skal studentene få øvelse i å se sammenhengene mellom etisk grunnlagsteori, problemløsning og begrunnelse. Som et forberedende studium vil emnet gi en innføring i forskningsetiske problemstillinger og vitenskapsetikk.

Organisering og arbeidsmåter:

Studiet er nettbasert. Det går over ett semester og blir organisert med nettleksjoner som vanligvis inneholder leseveiledning til pensum, veiledningstekster, samt lyd eller bildeopptak av forelesninger. Leksjonene kan også inneholde ulike frivillige selvtester og oppgaver. Tidsbruken i emnet er fordelt slik at ca. 50 % av tiden går til filosofihistorie og ca. 50 % av tiden går til etikk.

Vurdering og eksamen:

Alle arbeidskrav og eksamener er individuelle og leveres digitalt. Frister for innleveringer blir kunngjort ved semesterstart.

Arbeidskrav:

For å kunne gå opp til eksamen må studenten ha fullført følgende arbeidskrav til fastsatt tid:

- Levere inn utkast til hjemmeoppgave innen oppgitt frist for tilbakemelding fra faglærer. Oppgaveutkastet skal oppfylle krav etter gjeldende regler (se dokumentet, *Krav til oppgaveutkast ved prosessorientert vurderingsform*).

Ved «ikke godkjent» får studenten én ny mulighet i samme semester.

Eksamen:

Vurderingsform	Varighet	Varighets- type	Andel	Omfang	Kommentar
Hjemmeeksamen	3	timer	40		Filosofi- historie
Hjemmeoppgave	1	semester	60	2500 ord	Etikk

Endelig vurdering i emnet skjer på grunnlag av både netteksamen og hjemmeoppgave. Disse vektet 60-40 Ved karakterfastsettelse benyttes en gradert skala fra A til F, der E er laveste ståkarakter.

Pensumlitteratur:

Filosofihistorie:

Enten:

Tollefsen, Torstein og Syse, Henrik og Nicolaisen, Rune (2001): *Tenkere og ideer. Filosofiens historie fra antikken og til vår egen tid*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag.

eller:

Svare, Helge (1997): *I Sokrates' fotspor. Filosofi- og vitenskapshistorie*. Oslo: Pax Forlag

Etikk:

Enten:

Johannesen, Kjell E. og Vetlesen, Arne J. (2000): *Innføring i etikk*. Oslo: Universitetsforlaget

Den nasjonale forskningsetiske komité for samfunnsvitenskap og humaniora: Forskningsetiske retningslinjer for samfunnsvitenskap, humaniora, juss og teologi. Oslo: Komiteen 2021, 40 sider. Finnes på hjemmesiden: <https://www.forskningsetikk.no/retningslinjer/hum-sam/forskningsetiske-retningslinjer-for-samfunnsvitenskap-og-humaniora/>

eller:

Aristoteles (1993). Den nichomachæiske Etik. I: T. E. Pedersen (Red.), *Aristoteles om mennesket* (s. 48-88). Pantheon forlag.

Bretherton, L. (2010). Alasdair MacIntyre's Diagnosis of the Contemporary Context. I *Hospitality as Holiness: Christian Witness Amid Moral Diversity* (s. 9-33). Ashgate.

Luther, M. (1964). Om lydighet mod den verdslige øvrighed. I *Luthers Skrifter i Udvalg IV* (s. 158-210). Aros forlag.

Hume, D. (2010). *En undersøgelse av moralens principper*. Anis forlag; ss. 115-138 og 200-204.

Kant, I. (1999). *Gundlæggelse av sædernes metafysik*. Reitzel forlag; ss. 39-103.

Kierkegaard, S. (2004). *Kjerlighedens Gjerninger*. GADS forlag; ss. 25-101 og 312-326.

Løgstrup, K.E. (1996). *Etiske begreber og problemer*. Gyldendal; ss. 15-35.

Mill, J. S. (1871/1995): *Utilitarisme*. København. Det Lille Forlag, sidetal oplyses senere.

Nietzsche, F. (1999). *Moralens oprindelse*. Det lille Forlag; ss. 25-57

Rawls, John (1999): *A theory of Justice Revised edition*. Harvard University Press, s 52-101. (Teksten finnes i dansk oversettelse: Rawls, J. (2005): *En teori om retfærdighed*. Frederiksberg: Samlerens Bogklub, ss. 81-130.)

Yates, M. (2007). Rawls and Habermas on religion in the public sphere. I *Philosophy & Social Criticism*, 33(7), 880-891. <https://doi.org/10.1177/0191453707081685>

Yoder, J. H. (1994). *The Politics of Jesus*. Grand Rapids: Eerdmans, ss. 1-20.

Den nasjonale forskningsetiske komité for samfunnsvitenskap og humaniora: Forskningsetiske retningslinjer for samfunnsvitenskap, humaniora, juss og teologi. Oslo: Komiteen 2021, 40 sider. Finnes på hjemmesiden: <https://www.forskningsetikk.no/retningslinjer/hum-sam/forskningsetiske-retningslinjer-for-samfunnsvitenskap-og-humaniora/>

EX1004N Examen facultatum (10 stp/ECTS)

Emnekode:	EX1004N
Emnenavn:	Examen facultatum
Emnenavn nynorsk:	Examen facultatum
Emnenavn engelsk:	Examen Facultatum
Studiepoeng:	10
Nivå:	1000
Undervisningssemester:	Uregelmessig, spør studieadministrasjonen
Undervisningssted:	Aarhus
Emneansvarlig:	Førsteamanuensis Peter Sjøes
Obligatoriske forkunnskaper:	Ingen
Anbefalte forkunnskaper:	Ingen
Studiepoengreduksjon:	10 stp. mot EX110 10 stp. mot EX1002 10 stp. mot EX1003 10 stp. mot EX1010
Hjelpemiddelliste ved eksamen	N/A
Gjelder fra:	1. august 2021

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- gjøre rede for hovedtrekkene ved den vitenskapsteoretiske utvikling frem mot, og under moderne tid
- gjøre rede for sentrale vitenskapsteoretiske tema
- gjøre rede for og drøfte sentrale tema og problemstillinger innenfor hermeneutikk
- gjøre rede for forskjellige forståelser av forholdet mellom tro og religionsfilosofi
- drøfte sentrale problemstillinger innen klassisk teisme
- redegjøre for religionsfilosofisk problematikk som er knyttet til menneskesynet, religionen og erfaringen
- redegjøre for språkteoretisk problematikk i møte med religionen
- redegjøre for religionsfilosofiske utfordringer og løsninger i møte med multireligiøsitet

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- utvikle evnen til selvstendig og kritisk tenkning
- drøfte relevante fag- og yrkesetiske problemstillinger
- Kritisk møte andre religioner og religiøse systemer med respekt og toleranse

Emnets innhold:

Emnet består av deltemaene vitenskapsteori, hermeneutikk og religionsfilosofi. Vitenskapsteorien skal gi studenten en innføring i vitenskapsfilosofiske problemstillinger. Studenten skal tilegne seg kunnskap om ulike sannhetsforståelser og ulike metoder for vitenskapelig arbeid. Sentrale emner

innenfor logikken, slik som tolknings- og definisjonslære, utsagnsanalyse og argumentasjonslære, vil presenteres. Det gis videre en innføring i vitenskapshistorien

Emnets andre del gir en innføring i sentrale temaer og problemstillinger innen hermeneutikken. Studenten skal tilegne seg kunnskap om ulike hermeneutiske metoder og sentrale problemstillinger knyttet til tekst, forståelse, språk og historie. Det gis en generell innføring i sentrale figuranter i hermeneutikkens historie. Studiet har et særlig fokus mot hermeneutisk arbeid innenfor teologi og filosofi.

Emnets tredje del gir en innføring i sentrale temaer fra religionsfilosofien. Studiet legger vekt på å presentere temaer i skjæringspunktet mellom klassisk teisme og filosofi. Videre belyses religionens forhold til sekularisering og religionskritikk. Studiet sikter også på å formidle grunnleggende forståelse av problematikken språk og religion og noen sentrale moralfilosofiske problemstillinger.

Organisering og arbeidsmåter:

Studiet er nettbasert. Det går over ett semester og blir organisert med nettleksjoner som vanligvis inneholder leseveiledning til pensum, veiledningstekster, samt lyd eller bildeopptak av forelesninger. Leksjonene kan også inneholde ulike frivillige selvtester og oppgaver. Tidsbruken i emnet er fordelt slik at ca. 50 % av tiden går til religionsfilosofi og ca. 50 % av tiden går til vitenskapsteori.

Vurdering og eksamen:

Alle arbeidskrav og eksamener er individuelle og leveres digitalt. Frister for innleveringer blir kunngjort ved semesterstart.

Arbeidskrav:

For å kunne gå opp til eksamen må studenten ha fullført følgende arbeidskrav til fastsatt tid:

- Leverer inn utkast til hjemmeoppgave over oppgitt emne innen oppgitt frist for tilbakemelding fra faglærer. Oppgaveutkastet skal oppfylle krav etter gjeldende regler (se dokumentet *Krav til oppgaveutkast ved prosessorientert vurderingsform*).

Ved «ikke godkjent» får studenten én ny mulighet i samme semester.

Eksamen:

Vurderingsform	Varighet	Varighetstype	Andel	Omfang	Kommentar
Hjemmeeksamen	5	timer	40%		Vitenskapsteori / hermeneutikk
Hjemmeoppgave	1	semester	60%	2500 ord	Religionsfilosofi

Endelig vurdering i emnet skjer på grunnlag av både netteksamen og hjemmeoppgave. Disse vektet 60-40. Ved karakterfastsettelse benyttes en gradert skala fra A til F, der E er laveste ståkarakter.

Pensumlitteratur:

Vitenskapsteori:

Hauge, L. S., Holgerne B. (2005). *Vitenskap og språk. En innføring i vitenskapsfilosofi og logikk*. Høyskoleforlaget; ss. 11 – 189.

Hermeneutikk:

Krogh, T. (2014). *Hermeneutikk: Om å forstå og tolke* (2. utg.). Gyldendal

og:

Et utvalg av litteratur som fastsettes av faglærer (cirka 70 sider).

Religionsfilosofi:

Henriksen, Jan-Olav og Svein Aage Christoffersen (2010). *Religionens livstolkning: Innføring i kristendommens religionsfilosofi*. Oslo: Universitetsforlaget: 11-192.

Og følgende kildetekster:

Augustin (1998). *Bekendelser (bog 7)*. Visdomsbøgerne, ss. 115-136.

Descartes, R. (1991). *Meditationer*. Munksgaard forlag; ss. 133-164.

Flew, A. (1992). The Presumption of Atheism. I R. D. Geivett & B. Sweetman (Eds.), *Contemporary Perspectives on Religious Epistemology* (s. 19-32). Oxford University Press.

Kant, I. (2003). *Kritik af den rene fornuft*. Det lille forlag; ss. 409-440.

Kierkegaard, S. (1997). *Philosophiske Smuler*. Gads Forlag; ss. 211-271 og 287-306.

Luther, M. (1996). *Den Store Katekismus*. Credo, ss. 42-50 (Det første bud).

Løgstrup, K. E. (1995). *Skabelse og tilintetgørelse*. Gyldendal forlag; ss. 69-99 og 245-263.

Nietzsche, F. (2005). *Antikrist*. Det lille forlag, ss. 21-35.

Plantinga, A. (1992). Is Belief in God Properly Basic? I R. D. Geivett & B. Sweetman (Eds.), *Contemporary Perspectives on Religious Epistemology* (s. 133-141). Oxford University Press.

Schleiermacher, F. (2010). *Om religionen: Taler til de dannede blandt dens foragtere*. Aros, s. 51-73.

Stout, J. (2004). *Democracy and Tradition*. Princeton University Press, s. 63-91.

Taylor, C. (2007). *A Secular Age*. Harvard University Press, s. 1-22.

GRE1002N Innføring i nytestamentlig gresk (10 stp./ECTS)

Emnekode:	GRE1002N
Emnenavn:	Innføring i nytestamentlig gresk
Emnenavn nynorsk:	Innføring i nytestamentleg gresk
Emnenavn engelsk:	Introduction to New Testament Greek
Studiepoeng:	10
Undervisningssemester:	Høstsemesteret
Undervisningssted:	København
Emneansvarlig:	Førsteamanuensis Nicolai Techow
Obligatoriske forkunnskaper:	Ingen
Anbefalte forkunnskaper:	Ingen
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Studiepoengreduksjon:	10 stp. mot GRE151 10 stp. mot GRE200 10 stp. mot TM1001 10 stp. mot TM1002 10 stp. mot GRE1002
Hjelpemiddeliste ved eksamen:	Ingen hjelpemidler
Gjelder fra:	1. august 2024

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- gjøre rede for grunnleggende gresk formlære og syntaks
- et basisordforråd tilsvarende ord i Johannes 1,1-34 og 2,13-5,30 som forekommer mer enn 15 ganger i NT

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- lese og oversette nytestamentlige tekster med enklere vanskelighetsgrad (Johannesevangeliet)
- bruke den digitale ressursen Logos Bible Software Academic Basic (eller lignende programvare) til å forbestemme greske ord og utføre enkle oppslag i greske ordbøker

Emnets innhold:

Innføring i nytestamentlig gresk er et redskapsfag i rammen av et teologisk studium, og målet med å studere greske er at studentene gjennom dette skal settes i stand til selv å lese og forstå Det nye testamentet på grunnspråket. Emnet gir derfor studentene en innføring i de grunnleggende elementene i nytestamentlig gresk grammatikk og et første møte med nytestamentlig tekst. Det undervises i formlære og grunnleggende forståelse for Det nye testamentes greske språk og øvelse i analyse og oversettelse. Det undervises både i formlære og syntaks, og det innøves et grunnleggende ordforråd basert på tekstene det er lagt opp til i pensum.

Tekstene fra Johannesevangeliet er valgt ut fra to hensyn. For det første at de har enklere vanskelighetsgrad og for det andre at tekstene siden inngår i tekstepsum i andre emner.

Videre vil det bli gitt en enkel innføring i bruken av Logos Bible Software – Academic Basic (eller lignende programvare) som verktøy for nytestamentlig tekstarbeid.

Tekster

Joh. 1,1-34 (2,5 s)
2,13-5,30 (10 s)

Til sammen 12,5 sider fra Nestle-Aland *Novum Testamentum Graece*

Organisering og arbeidsmåter:

Emnet er organisert med en rekke moduler i læringsplattformen Canvas, som til sammen utgjør en planlagt læringssti. Man vil typisk skulle gjennomføre et par moduler per uke. Generelt sikter hver modul på å utvide studentens forståelse, ferdigheter og mestring av vokabular, morfologi, oversettelse og syntaktisk analyse.

Studenten arbeider selvstendig, men under veiledning, ved å gjennomgå de elementer som hver modul inneholder, herunder videoforedrag, øvelser, og annet materiale. Det tilstrebes at øvelsene lages slik at studenten får umiddelbar tilbakemelding.

Elementene benytter seg av Logos Bible Software, memoriseringsverktøyet Anki og andre læringsverktøy, som vil være tilgjengelige for studenten via Canvas.

Der vil holdes et — i utgangspunktet fast — ukentlig Teams-møte, hvor studenter kan stille spørsmål til læreren.

Vurderingsform

Sluttvurdering

Vurderingsform	Varighet	Varighetstype
Skriftlig skoleeksamen	3	timer

Emnet vurderes til bestått/ ikke bestått.

Pensumlitteratur:

Tekstutgaver:

Nestle-Aland (1993): *Novum Testamentum Graece*. Deutsche Bibelgesellschaft (27. Ausg. eller senere). Kan anskaffes elektronisk til Logos Bible Software.

Grammatikk:

Leivestad, R. (1996): *Nytestamentlig gresk grammatikk*. (3. utg. ved B. H. Sandvei). Universitetsforlaget.

Logos Bible Software:

Bibel- og språk programmet Logos Bible software – Academic Basic (eller lignende programvare).

Ordbog:

Danker, F. W. (2000). *Greek-English Lexicon of the New Testament and Other Early Christian Literature* (3rd. Ed.) University of Chicago Press (Kan kjøpes som tillegg til Logos Bible Software).

GRE1003N Nytestamentlige greske tekster (10 stp./ECTS)

Emnekode:	GRE1003N
Emnenavn:	Nytestamentlige greske tekster
Emnenavn nynorsk:	Nytestamentlege greske tekstar
Emnenavn engelsk:	New Testament Greek Texts
Studiepoeng:	10
Undervisningssemester:	Vårsemesteret
Undervisningssted:	København
Emneansvarlig:	Førsteamanuensis Nicolai Techow
Obligatoriske forkunnskaper:	Bestått GRE1002N eller tilsvarende
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Studiepoengreduksjon:	10 stp. mot GRE151 10 stp. mot GRE200 10 stp. mot TM1001 10 stp. mot TM1003
Hjelpemiddeliste ved eksamen:	Liste E
Gjelder fra:	1. august 2024

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten:

- kunne gjøre rede for alle greske ord som forekommer mer enn 15 ganger i NT
- ha god kjennskap til gresk formlære og syntaks

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- lese og oversette utvalgte nytestamentlige tekster fra grunnspråket og analysere disse syntaktisk
- finne, vurdere og henvise til greske ordbøker, syntaktiske analyser og grammatikker i arbeidet med gresk nytestamentlig tekst, blant annet ved bruk av den digitale ressursen Logos Bible Software (eller lignende programvare)

Emnets innhold:

Nytestamentlig gresk er et redskapsfag i rammen av et teologisk studium, og målet med å studere gresk er at studentene skal settes i stand til selv å lese og forstå Det nye testamentet på grunnspråket. Emnet arbeider videre med nytestamentlig gresk grammatikk og med opparbeidelsen av et sentralt ordforråd.

Dette arbeidet skjer gjennom lesning av tekster fra forskjellige typer nytestamentlige litteraturtyper og med ulik vanskelighetsgrad.

Arbeidet med Logos Bible Software (eller lignende programvare) vil bli videreført og studentene vil øve på å bruke programmet til arbeidet med å analysere tekster syntaktisk.

Siden nytestamentlig gresk er et redskapsfag for det videre arbeidet med Det nye testamente, vil en god del av tekstutvalget være identisk med tekstene som inngår i andre eksegetiske emner.

Tekster:

Mark.	1,1-2,17	(6 s)
	4	(3,5 s)
	5,21-43	(2 s)
	6,30-52	(2,5 s)
	8,27-9,8	(2 s)
	14,12-25	(1 s)
	15,1-16,8	(5 s)
		= 22 sider

Luk	1,1-4	(0,3 s)
	2,1-20	(1,7 s)
	6,12-49	(3,5 s)
		= 5,5 sider

Joh.	10,1-21	(1,5 s)
	13-17	(13 s)
	20,1-21,25	(5,5 s)
		= 20 sider

Rom.	1,1-19	(1,5 s)
	Rom 3:9-9,13	(11,5 s)
	10,1-13	(1,5 s)
	11,25-32	(0,5 s)
	12,1-8	(0,8 s)
	13,1-14	(1,2 s)
	15,1-6	(0,5 s)
		= 17,5 sider

1 Kor	13,1-13	(1 s)
		= 1 side

Til sammen: 66 sider fra Nestle-Aland *Novum Testamentum Graece*.

Organisering og arbeidsmåter:

Emnet er organisert med en rekke moduler i læringsplattformen Canvas, som til sammen utgjør en planlagt læringssti. Man vil typisk skulle gjennomføre et par moduler per uke.

På bakgrunn av den viten og de ferdigheter studenten har oppnådd i løpet av GRE1002N, tilsikter hver modul på å videreutvikle studentens forståelse, ferdigheter og mestring av vokabular, morfologi, oversettelse og syntaktisk analyse, ikke minst ved at studenten tilegner seg større erfaring. Vekten ligger derfor på arbeid med tekster fra det greske NT, med særlig vekt på analyse og syntaks.

Studenten arbeider selvstendig, men under veiledning, ved å gjennomgå de elementer som hver modul inneholder, herunder videoforedrag, øvelser, og annet materiale. Det tilstrebes at øvelsene lages slik at studenten får umiddelbar tilbakemelding.

Elementene benytter seg av Logos Bible Software, memoriseringsverktøyet Anki og andre læringsverktøy, som vil være tilgjengelige for studenten via Canvas.

Der vil holdes et — i utgangspunktet fast — ukentlig Teams-møte, hvor studenter kan stille spørsmål til læreren, som også i et visst omfang vil kunne besvare skriftlige spørsmål via Canvas.

Vurderingsform:

Sluttvurdering

Vurderingsform	Varighet	Kommentar
Muntlig eksamen (online eller ved fysisk fremmøte)	30 minutter	- 40 minutter forberedelsestid - Om eksamen er online eller ved fysisk fremmøte avgjøres administrativt

Ved karakterfastsettelse benyttes en gradert karakterskala fra A til F, der E er laveste ståkarakter.

Pensumlitteratur:

Tekstutgaver:

Nestle-Aland (1993): *Novum Testamentum Graece*. Deutsche Bibelgesellschaft (27. Ausg. eller senere) (Kan kjøpes som tillegg til Logos Bible Software).

Grammatikk:

Leivestad, R. (1996): *Nytestamentlig gresk grammatikk*. (3. utg. ved B. H. Sandvei). Universitetsforlaget.

Logos Bible Software:

Bibel- og språk programmet Logos Bible Software – Academic Basic (eller lignende programvare).

Ordbog:

Danker, F. W. (2000). *Greek-English Lexicon of the New Testament and Other Early Christian Literature* (3rd. Ed.) University of Chicago Press (Kan kjøpes som tillegg til Logos Bible Software).

Andre anbefalte ordbøker:

Liddell, H. G., Scott, R., Jones, H. S., & McKenzie, R. (1996): *A Greek-English Lexicon*. Clarendon Press (Kan kjøpes i Logos Bible Software).

Louw, J P. & Nida E. A. (1988). *Greek-English Lexicon of the New Testament: Based on Semantic Domains*. United Bible Societies (Kan kjøpes i Logos Bible Software).

Emnebeskrivelser 2000- og 2500-nivå (fordypning)

BTM2003N Markusevangeliet (10 ECTS / stp)

Emnekode	BTM2003N
Emnenavn	Markusevangeliet (nettemne)
Emnenavn engelsk	The Gospel of Mark (internet based)
Studiepoeng	10
Nivå	2000
Undervisningssemester	Uregelmessig, spør studieadministrasjonen
Emneansvarlig	Førsteamanuensis Christian S. Holmgaard
Obligatoriske forkunnskaper:	20 studiepoeng i nytestamentlig gresk
Anbefalte forkunnskaper:	BTM1001
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Studiepoengreduksjon:	10 stp. mot BTM2003 10 stp. mot BTM2004 og BTM2004N 5 stp. mot TM2502
Hjelpemiddelliste ved eksamen	N/A
Gjelder fra	1. august 2023

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- gjøre grundig rede for tilblivelse, sjanger, språklig og litterær oppbygning og innhold til Markusevangeliet
- gjøre rede for Markusevangeliets budskap og bibelteologiske hovedtemaer ut fra en samlet og helhetlig lesning av Markusevangeliet og detaljeksegere ut fra gresk tekst et utvalg av tekster fra Markusevangeliet
- gjøre rede for det tekstkritiske apparatet til disse tekstene og for vitenskapelige metoder og hermeneutiske spørsmål med relevans for studiet av disse tekstene
- gjøre rede for tekstenes relasjon til de øvrige synoptiske evangeliene og til den større kanoniske sammenheng

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- finne, kritisk vurdere og korrekt henviser til faglig informasjon og argumentasjon i en selvstendig analyse av en tekst eller problemstilling til Markusevangeliet
- detaljeksegere utvalgte greske tekster i Markusevangeliet på en metodisk, selvstendig og faglig måte med bruk av ulike vitenskapelige metoder, særlig språklige, historiske og litterære/retoriske
- drøfte bibelteologiske spørsmål knyttet til Markusevangeliet i rammen av de synoptiske evangeliene
- argumentere kritisk for og imot alternative fortolkninger på metodisk og hermeneutisk reflektert vis

Emnets innhold:

Emnet presenterer ulike vitenskapelige metoder med relevans for studiet av Markusevangeliet. Den litterære, retoriske og bibelteologiske vektleggingen tilsier at en helhetlig lesning av hele Markusevangeliet står sentralt i emnet. Tekstene studeres på grunnlag av gresk tekst og tolkes i lys av deres historiske kontekst. Det legges særlig vekt på å lære å eksegere bibeltekst, med vekt på tekstenes strukturelle, litterære og teologiske særpreg.

I tilknytning til tolkningen av de ulike tekstene gis det en innføring i sentrale bibelteologiske temaer fra Markusevangeliet som kristologi, Guds rike, «evangeliet», underfortellinger/åndsutdrivelser, etterfølgelse/etikk, eskatologi og lidelseshistorien.

Organisering og arbeidsmåder:

Emnet er nettbasert. Det går over ett semester og blir organisert med nettleksjoner som vanligvis inneholder leseveiledning til pensum, veiledningstekster til nettleksjonene, samt lyd- eller videooptak av forelesninger.

Vurdering og eksamen

Alle arbeidskrav og eksamener er individuelle og leveres digitalt. Frister for innlevering kunngjøres ved semesterstart.

Arbeidskrav:

For å kunne gå opp til eksamen må studenten ha fullført følgende arbeidskrav to uker før eksamensdato:

- Levere og få godkjent en oppgave med detaljeksegese av en utvalgt gresk tekst i Markusevangeliet.
- Levere inn og få godkjent en oppgave over en oppgitt tekstkritisk case. Oppgaven skal være på 500-1000 ord eksklusiv forside, innholdsfortegnelse og litteraturliste. Den skal inneholde en redegjørelse for den ytre bevitnelsen av de tekstkritiske alternativene og en vurdering av hvilken variant som mest sannsynlig gjengir den opprinnelige teksten.

Eksamen:

Vurderingsform	Varighet	Varighetstype	Omfang
Hjemmeeksamen	48	timer	4000 ord (eksklusiv forside, innholdsfortegnelse og litteraturliste)

Ved karakterfastsettelse benyttes en gradert karakterskala fra A til F, der E er laveste ståkarakter.

Pensumlitteratur:

Bibeltekster:

Følgende tekster fra Markusevangeliet skal detaljeksegeres ut fra gresk tekst:

Mark 1,1-28; 2,1-12 og 18-22; 4,1-20 og 26-41; 7,24-30; 8,27-9,13; 10,1-31; 11,1-19; 12,1-17 og 28-34; 13,1-10 og 24-27; 14,22-25; 15,22-41 og 16,1-8.

Sekundærlitteratur:

- Adams, E. (2005). The Coming of the Son of Man in Mark's Gospel. *Tyndale Bulletin*, 56(2), 39-61.
https://legacy.tyndalehouse.com/tynbul/Library/TynBull_2005_56_2_04_Adams_SonOfMan_Mark.pdf
- Hallbäck, G. (2002). *Om Markus: Analyser og fortolkninger*. Anis; ss. 83-96.
- Hays, R. B. (2014). *Reading Backwards*. Baylor University Press; ss. 17-35.
- Grindheim, S. (2011). *God's Equal: What can we Know about Jesus' Self-Understanding in the Synoptic Gospels?* T & T Clark; ss 60-76.
- Jensen, M. H. (2010). Jesus + loven = MMM^c: En undersøkelse af Jesu grundlæggende forhold til Loven. *Dansk Tidsskrift for Teologi og Kirke* 37(1), 17-33.
- Jensen, M. H. (2012). Gudsriget og korset: Historien om, hvordan to modsætninger blev evangelium. *Dansk Tidsskrift for Teologi og kirke* 39(2), 19-35.
<https://tidsskrift.dk/dttk/article/view/27164/23908>
- Metzger, B. M. (1997). *A Textual Commentary on the Greek NT* (2nd Ed.). Deutsche Bibelgesellschaft; ss. 102-7.
- Kvalbein H. (2008). *Jesus, Hva ville han? Hvem var han? En innføring i de tre første evangeliens budskap*. Verbum; ss. 28-41; 75-181; 201-208; 228-237; 259-266; 307-385.
- Pilgaard Aa. (2008). *Kommentar til Markusevangeliet*. Aarhus Universitetsforlag; ss. 19-87; 97-108; 113-116; 135-149; 151-160; 214-218; 235-254; 265-274; 283-292; 297-303; 305-308; 315-321; 326-328; 340-345; 368-376; 381-393.
- Rhoads, D., Dewey, J. & Michie, D. (2012). *Mark as Story*. (3rd Ed.). Fortress; ss. 1-8; 137-152.
- Snodgrass, K. (2018). *Stories with Intent* (2nd ed.). Eerdmans; ss. 179-190, 216-228 og 276-299.
- Watts, R. E. (2007). Mark. I G. K. Beale & D. A. Carson (Eds.), *Commentary on the New Testament Use of the Old Testament*. Baker; ss. 111-120; 216-228 og 235-237.

BTM2004N Synoptisk evangelium – Markusevangeliet (10 stp./ECTS)

Emnekode:	BTM2004N
Emnenavn:	Synoptisk evangelium – Markusevangeliet
Emnenavn engelsk:	Synoptic Gospel – The Gospel of Mark
Studiepoeng:	10
Undervisningssemester:	Uregelmessig, spør studieadministrasjonen
Undervisningssted:	Aarhus
Emneansvarlig:	Professor Morten Hørning Jensen
Obligatoriske forkunnskaper:	20 studiepoeng i nytestamentlig gresk
Anbefalte forkunnskaper:	BTM1001
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Studiepoengreduksjon:	10 stp. mot BTM2004 10 stp. mot BTM2003 og BTM2003N 5 stp. mot TM2502
Hjelpemiddeliste ved eksamen:	N/A
Gjelder fra:	1. september 2023

Læringsmål:**Kunnskap**

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- gjøre grundig rede for tilblivelse, sjanger, språklig og litterær oppbygning og innhold til Markusevangeliet
- gjøre rede for Markusevangeliets budskap og bibelteologiske hovedtemaer ut fra en samlet og helhetlig lesning av Markusevangeliet og detaljeksegere ut fra gresk tekst et utvalg av tekster fra Markusevangeliet
- gjøre rede for det tekstkritiske apparatet til disse tekstene og for vitenskapelige metoder og hermeneutiske spørsmål med relevans for studiet av disse tekstene
- gjøre rede for tekstenes relasjon til de øvrige synoptiske evangeliene og til den større kanoniske sammenheng

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- finne, kritisk vurdere og korrekt henvise til faglig informasjon og argumentasjon i en selvstendig analyse av en tekst eller problemstilling til Markusevangeliet
- detaljeksegere utvalgte greske tekster i Markusevangeliet på en metodisk, selvstendig og faglig måte med bruk av ulike vitenskapelige metoder, særlig språklige, historiske og litterære/retoriske
- drøfte bibelteologiske spørsmål knyttet til Markusevangeliet i rammen av de synoptiske evangelier
- argumentere kritisk for og imot alternative fortolkninger på metodisk og hermeneutisk reflektert vis

Emnets innhold:

Emnet presenterer ulike vitenskapelige metoder med relevans for studiet av Markusevangeliet. Den litterære, retoriske og bibelteologiske vektleggingen tilsier at en helhetlig lesning av hele Markusevangeliet står sentralt i emnet. Tekstene studeres på grunnlag av gresk tekst og tolkes i lys av deres historiske kontekst. Det legges særlig vekt på å lære å eksegere bibeltekst, med vekt på tekstenes strukturelle, litterære og teologiske særpreg.

I tilknytning til tolkningen av de ulike tekstene gis det en innføring i sentrale bibelteologiske temaer fra Markusevangeliet som kristologi, Guds rike, «evangeliet», underfortellinger/åndsutdrivelser, etterfølgelse/etikk, eskatologi og lidelseshistorien.

Organisering og arbeidsmåter:

Studiet er nettbasert. Det går over ett semester og blir organisert med nettleksjoner som vanligvis inneholder leseveiledning til pensum, veiledningstekster, samt lyd eller bildeopptak av forelesninger, som gir oversikt over stoffet og gjennomgår kildetekster og utvalgte artikler.

Innholdsmessig legger undervisningen vekt på å forstå de ulike sider ved eksegese, inkludert bruk av hjelpemidler som synopse, konkordans, ordbøker og leksika. Det gis også en innføring i tekstkritikk.

Vurderingsform

I tillegg til sluttvurdering er det ett (1) arbeidskrav i emnet. Dette må være godkjent for at det skal gis sluttvurdering i emnet. Det er faglærer som bestemmer innhold og tidsfrister for gjennomføring av arbeidskrav

Arbeidskrav:

- 1) Online fagsamtale mellom student og lærer, hvor en utlevert tekst fra Markusevangeliet eksegeres ut fra den greske tekst. Tekstkritiske problemstilling vil også bli vektlagt. Varighet: ca. 20 minutter.

Ved «ikke godkjent», se dokumentet «Retningslinjer for behandling av arbeidskrav».

Sluttvurdering

Vurderingsform	Varighet	Varighetstype	Kommentar
Muntlig eksamen	30	Minutter	Online

Ved karakterfastsettelse benyttes en gradert karakterskala fra A til F, der E er laveste ståkarakter.

Pensumlitteratur:

Bibeltekster:

Følgende tekster fra Markusevangeliet skal detaljeksegere ut fra gresk tekst:

Mark 1,1-2,22; 3,20-4,34; 6,30-52; 7,24-30; 8,14-9,29; 10,1-45; 11,1-25; 12,1-17; 12,28-34; 13,1-27; 14,1-25; 14,53-65; 15,1-41; 16,1-20.

Sekundærlitteratur:

Hallbäck, G. (2002). *Om Markus: Analyser og fortolkninger*. Anis; ss. 83-96.

Hays, R. B. (2014). *Reading Backwards*. Baylor University Press; ss. 17-35.

Jensen, M. H. (2012). *Gudsriget og korset: Historien om, hvordan to modsætninger blev evangelium*.

Dansk Tidsskrift for Teologi og kirke 39(2), 19-35.

<https://tidsskrift.dk/dttk/article/view/27164/23908>

Metzger, B. M. (1997). *A Textual Commentary on the Greek NT* (2nd Ed.). Deutsche Bibelgesellschaft; ss. 102-107.

Kvalbein H. (2008). *Jesus, Hva ville han? Hvem var han? En innføring i de tre første evangelienes budskap*. Verbum; ss. 75-181; 201-208; 228-237; 259-266; 307-385.

Pilgaard Aa. (2008). *Kommentar til Markusevangeliet*. Aarhus University Press; ss. side 19-116; 128-159; 188-199; 214-218; 229-258; 265-279; 283-294; 297-303; 305-308; 315-328; 331-345; 354-376; 381-393.

Rhoads, D., Dewey, J. & Michie, D. (2012). *Mark as Story*. (3rd Ed.). Fortress; ss. 1-8; 137-152.

Samuel, S. (2002). The Beginning of Mark: A Colonial/Postcolonial Conundrum. I *Biblical Interpretation* 10(4), 405-419). <https://doi.org/10.1163/15685150260340761>

Snodgrass, K. (2018). *Stories with Intent* (2nd ed.). Eerdmans; ss. 179-190, 216-228 og 276-299.

Watts, R. E. (2007). Mark. I G. K. Beale & D. A. Carson (Eds.), *Commentary on the New Testament Use of the Old Testament*. Baker; ss. 111-120; 216-220 og 235-237.

BTM2005N Romerbrevet og paulinsk teologi (10 stp./ECTS)

Emnekode:	BTM2005N
Emnenavn:	Romerbrevet og paulinsk teologi
Emnenavn nynorsk:	Romarbrevet og paulinsk teologi
Emnenavn engelsk:	The Letter to the Romans and Pauline Theology
Studiepoeng:	10
Undervisningssemester:	Uregelmessig, spør studieadministrasjonen
Undervisningssted:	Aarhus, København
Emneansvarlig:	Førsteamanuensis Klaus Vibe
Obligatoriske forkunnskaper:	20 studiepoeng i nytestamentlig gresk
Anbefalte forkunnskaper:	BTM1001
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Studiepoengreduksjon:	5 stp. mot TM2003 10 stp. mot BTM2005
Hjelpemiddeliste ved eksamen:	N/A
Gjelder fra:	1. september 2023

Læringsmål:**Kunnskap**

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- gjøre grundig rede for tilblivelse, sjanger, språklig og litterær oppbygning og innhold til Romerbrevet
- gjøre rede for vitenskapelige metoder og hermeneutiske spørsmål med relevans for studiet av Romerbrevet og paulinsk teologi
- gjøre rede for og drøfte forskjellige hovedperspektiver på Paulus,
- drøfte hovedtemaer i Romerbrevet og i denne sammenheng drøfte hvordan disse temaer utfoldes i andre paulinske brev, hans teologi som helhet og i relasjon til den større kanoniske sammenheng

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- finne, kritisk vurdere og korrekt henvise til faglig informasjon og argumentasjon i en selvstendig analyse av en tekst eller problemstilling med utgangspunkt i en tekst fra Romerbrevet
- detaljsegere utvalgte greske tekster i Romerbrevet på en metodisk, selvstendig og faglig måte med bruk av ulike vitenskapelige metoder, særlig språklige, historiske og litterære/retoriske
- drøfte bibelteologiske spørsmål knyttet til Romerbrevet i rammen av de paulinske brev
- argumentere kritisk for og imot alternative fortolkninger på metodisk og hermeneutisk reflektert vis

Emnets innhold:

Emnet presenterer ulike vitenskapelige metoder med relevans for studiet av Romerbrevet med vekt på tekstenes strukturelle, litterære og teologiske særpreg. Den litterære, retoriske og bibelteologiske

vektleggingen tilsier at en helhetlig lesning av Romerbrevet står sentralt i emnet, samtidig som utvalgte tekster får et særlig fokus. Tekstene studeres på grunnlag av gresk tekst og tolkes i lys av deres historiske kontekst.

Eksegeseen setter søkelys på sentrale bibelteologiske temaer fra Romerbrevet som Kristus, synden og loven, rettferdiggjørelsen, foreningen med Kristus og frelsen, troen, nåde og gave, kampen mot synd, Israel, GT og eskjatologi, de troendes individuelle og kollektive identitet, livsutfoldelse og etikk. Disse spørsmålene leses også i lys av hvordan de samme tema utfoldes i andre Paulinske brev. Det hele drøftes i lys av debatten omkring ulike Paulus-perspektiver. Slik utfordres studenten til å utvikle en helhetlig teologisk lesning av Romerbrevet og av Paulus.

Organisering og arbeidsmåter:

Studiet er nettbasert. Det går over ett semester og blir organisert med nettleksjoner som vanligvis inneholder leseveiledning til pensum, veiledningstekster, samt lyd eller bildeopptak av forelesninger, som gir oversikt over stoffet og gjennomgår kildetekster og utvalgte artikler.

Leksjonene gir først en innføring i ulike Paulus-perspektiver og forskningshistorien til Paulus mer generelt. Dernext vil undervisningen fokusere på eksegese av sentrale tekster i Romerbrevet, hele tiden med et fokus på en samlet og helhetlig lesning av Romerbrevet. Sentrale teologiske tema i Romerbrevet drøftes i lys av hvordan disse utfoldes i andre Paulinske brev.

Vurderingsform

I tillegg til sluttvurdering er det ett (1) arbeidskrav i emnet. Dette må være godkjent for at det skal gis sluttvurdering i emnet. Det er faglærer som bestemmer innhold og tidsfrister for gjennomføring av arbeidskrav

Arbeidskrav:

- 2) Online fagsamtale mellom student og lærer, hvor en utlevert tekst fra Romerbrevet eksegeres ut fra den greske tekst. Varighet: ca. 20 minutter.

Ved «ikke godkjent», se dokumentet «Retningslinjer for behandling av arbeidskrav».

Sluttvurdering

Vurderingsform	Varighet	Varighetstype	Kommentar
Muntlig eksamen	30	Minutter	Online

Ved karakterfastsettelse benyttes en gradert karakterskala fra A til F, der E er laveste ståkarakter.

Pensumlitteratur:

Bibeltekster:

Følgende tekster fra Romerbrevet skal detaljeksegeres ut fra gresk tekst: Rom 1,1-27; 2,1-16; 3,1-9; 3,19-31; 4,1-6,14; 7,1-8,11; 9,1-13; 11,1-32; 12,1-8; 13,1-10 og 15,1-6.

8,5 sider fra Paulus-brev i oversettelse.

Sekundærlitteratur

Aune, D. E. (1987). *The New Testament in its literary environment* (Library of early Christianity 8).

Westminster; ss. 158-160, 197-204, 217-222.

Barclay, J. M. G. (2020). *Paul and the Power of Grace*. Eerdmans.

Hurtado, L. W. (2018). *Honoring the Son: Jesus in Earliest Christian Devotional Practice*. Lexham Press; ss. 1-68.

McKnight, S. & Oropeza B. J. (Eds.) (2020). *Perspectives on Paul: Five Views*. Baker Academic; ss. 25-55, 83-106, 133-145, 171-193, 219-236.

Moo, D. J. (2014). *Encountering the Book of Romans: A Theological Survey, Encountering Biblical Studies* (2nd Ed.). Baker Academic; ss. 21-215

Oakes, P (2009). *Reading Romans in Pompeii: Paul's Letter at Ground Level*. Fortress Press; ss. 98-126.

Sandnes, K. O. (1996). *I tidens fylde: En innføring i Paulus' teologi*. Luther forlag; ss. 29-90, 108-151, 202-250, 269-293, 297-302.

BTM2008N Dogmatikk med kildetekster (10 stp/ECTS)

Emnekode:	BTM2008N
Emnenavn:	Dogmatikk med kildetekster
Emnenavn nynorsk:	Dogmatikk med kildetekster
Emnenavn engelsk:	Dogmatics - With Primary Sources
Studiepoeng:	10
Undervisningssemester:	Uregelmessig, spør studieadministrasjonen
Undervisningssted:	Aarhus, København
Emneansvarlig:	Førsteamanuensis Peter Sjøes
Obligatoriske forkunnskaper:	N/A
Anbefalte forkunnskaper:	N/A
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Studiepoengreduksjon:	10 stp. mot BTM2008 10 stp. mot TM2007 10 stp. mot TM2011
Hjelpemiddeliste ved eksamen:	N/A
Gjelder fra:	1. januar 2024

Læringsmål:**Kunnskap**

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- gjøre rede for ulike oppfatninger av dogmatikkens sentrale spørsmål
- forstå og gjøre rede for sammenhengen mellom disse lærespørsmål som uttrykk for et helhetlig system
- gjøre rede for både lutherske og ikke-lutherske oppfatninger av disse lærespørsmål
- analysere nyere formuleringer av disse spørsmål og vurdere disse i et teologihistorisk og bibelsk perspektiv

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- analysere og vurdere sentrale lærespørsmål med utgangspunkt i Bibelen og Den evangelisk-lutherske bekjennelse
- analysere og vurdere dogmatiske tekster og anvende disse til faglige resonnementer
- analysere eldre dogmatiske tekster og gjøre rede for den teologihistoriske sammenheng
- bruke sentrale dogmatiske begreper korrekt, samt forklare disse begreper med sine egne ord
- aktualisere dogmatiske temaer på en selvstendig, kritisk og teologisk reflektert måte
- delta i faglige samtaler som drøfter teologiens vilkår og innhold til enhver tid

Emnets innhold:

Emnet gir en helhetsinnføring i den kristne tro med utgangspunkt i den evangelisk-lutherske kristendomsforståelsen. Sentrale temaer vil være læren om den treenige Gud, frelsen, kirken og nådemidlene. Innføringen i de sentrale elementer av tros læren skal videre hjelpe studentene til å utvikle et dogmatisk helhetssyn og gi dem hjelp til å integrere de forskjellige dogmer i et helhetlig dogmatisk system.

Organisering og arbeidsmåter:

Studiet er nettbasert. Det går over ett semester og blir organisert med nettleksjoner som vanligvis inneholder leseveiledning til pensum, veiledningstekster, samt lyd eller bildeopptak av forelesninger, som gir oversikt over stoffet og gjennomgår kildetekster og utvalgte artikler.

Kildetekstene er tilgjengelige både på grunnspråk og i oversettelse til engelsk eller et nordisk språk, og kurset vil gi veiledning om hvordan man bruker disse oversettelsene.

Vurdering og eksamen:

I tillegg til sluttvurdering er det ett (1) arbeidskrav i emnet. Dette må være godkjent for at det skal gis sluttvurdering i emnet. Det er faglærer som bestemmer innhold og tidsfrister for gjennomføring av arbeidskrav.

Alle arbeidskrav og eksamener er individuelle. Arbeidskrav leveres digitalt og den muntlige eksamen avholdes digitalt.

Arbeidskrav:

- 1) Få godkjent en eller to innsendingsoppgaver. Oppgaveformuleringene kunngjøres i løpet av semesteret, når de delene av pensum de handler om er gjennomgått. Datoene for kunngjøring av oppgaveformuleringene vil foreligge ved semesterstart.

Ved «ikke godkjent», se dokumentet «Retningslinjer for behandling av arbeidskrav».

Eksamen

Vurderingsform	Varighet	Varighetstype	Omfang
Muntlig eksamen på nett	30	minutter	30 minutters forberedelsestid

Ved karakterfastsettelse benyttes en gradert karakterskala fra A til F, der E er laveste ståkarakter.

Pensumlitteratur:

Die Bekenntnisschriften der evangelisch-lutherischen Kirche (1967 el. senere). Vandenhoeck & Ruprecht; ss. 21; 26-30; 50-135; 507-521.

Grane, L. (1981 el. senere). *Confessio Augustana*. G.E.C. Gads Forlag; ss.20-217.

McGrath, A.E. (2011). *Christian Theology: An Introduction*. (5th ed.). Wiley-Blackwell; ss.99-480.

Teologiske Tekster. Udvalg af klassiske dogmatiske tekster (2. udg.) (1994). Aarhus Universitetsforlag:

- ss. 22-23: Chalcedonense

- ss. 27-29: Irenæus: *Sandhedens regel*
- ss. 61-65: Cyprian: *De Unitate Ecclesiae*
- ss. 139-155: Thomas Aquinas: *Summa Theologica*
- ss. 158-168: Martin Luther: *Assertio omnium articulorum*
- ss. 274-288: Martin Luther: *Om koncilierne og kirken*
- ss. 290-293: Koncilier om skrift og tradition
- ss. 310-322: G.E. Lessing: *Om beviset i ånd og kraft*
- ss. 340-350: Rudolf Bultmann: *Hvilken mening har det at tale om Gud?*
- ss. 352-367: Karl Barth: *Det første bud som teologisk aksiom*
- ss. 370-379: Barmen-erklæringen
- ss. 410-443: Det andet Vatikankoncil: *Lumen gentium*

BTM2009N Misjonsteologi (10 ECTS / stp)

Emnekode	BTM2009N
Emnenavn	Misjonsteologi (nettemne)
Emnenavn engelsk	Theology of Mission (internet based)
Studiepoeng	10
Nivå	2000
Undervisningssemester	Uregelmessig, spør studieadministrasjonen
Emneansvarlig	Førsteamanuensis Jeppe B. Nikolajsen
Obligatoriske forkunnskaper:	Ingen
Anbefalte forkunnskaper:	RLE1003
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Studiepoengreduksjon:	10 stp. mot TM2008 10 stp. mot TM2008N 10 stp. mot BTM2009 10 stp. mot MIS201
Hjelpemiddelliste ved eksamen	N/A
Gjelder fra	1. januar 2023

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- gjøre rede for det bibelske grunnlaget for misjonsoppdraget, både det gammeltestamentlige og det nytestamentlige og sammenhengen mellom dem
- gjøre rede for grunntrekk i misjonsteologiens historie
- gjøre rede for de grunnleggende spørsmålene innen misjonsvitenskapen
- gjøre rede for misjonsteologiske spørsmål generelt og med henblikk på samtiden
- gjøre rede for spørsmål knyttet til økumenikk i dagens misjonsvirksomhet.

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- anvende den kunnskap emnet har bidratt til innen bibelens misjonsteologi i arbeidet med å tilrettelegge det kristne misjonsoppdragets grunnlag og målsetting
- anvende den kunnskap emnet har bidratt til innen den systematiske misjonsteologien, i debatter, i egne arbeider og i eventuelt framtidig misjonsarbeid
- anvende den kunnskap emnet har bidratt til innen økumenikken, i debatter, i egne arbeider og i eventuelt framtidig misjonsarbeid
- selvstendig finne og henvise til relevant materiale, som kan belyse en problemstilling innen misjonsteologien

Emnets innhold:

Emnet vil gi en innføring i det bibelske og teologiske grunnlaget for kirkens misjonsoppdrag. Med utgangspunkt i Matteus 28,16-20 og 2. Korinterbrev 5,11-21 vil man fra et helbibelsk perspektiv redegjøre for den bibelske kontekst og ramme som misjonsoppdraget springer ut fra og hører hjemme innenfor. Videre vil man ut fra 1. Korintierbrev 8 og 10 se på de utfordringer som urkirkens misjonsvirksomhet stod overfor og videre drøfte forholdet mellom jøder og hedninger med tanke på

kirkens misjonsoppdrag. Emnet gir også en innføring i misjonstankens begrunnelse i teologihistorien og en systematisk-teologisk begrunnelse for misjon med utgangspunkt i læren om den treenige Gud, kirkeforståelsen og forholdet mellom kristendom og de andre religioner. Den systematisk-teologiske begrunnelsen vil særlig drøfte hvordan det kristne misjonsoppdraget kan utfoldes i vår tid, i lys av den økumeniske og samfunnsmessige kontekst.

Organisering og arbeidsmåder:

Emnet er nettbasert. Det går over ett semester og blir organisert med nettleksjoner som vanligvis inneholder leseveiledning til pensum, veiledningstekster til nettleksjonene, samt lyd- eller videoopptak av forelesninger. Enkelte forelesninger kan inkludere adgang til ekstra ressurser. Tidsbruken i emnet er fordelt slik at cirka 40 % av tiden går til Bibelens misjonsteologi og cirka 60 % av tiden går til systematisk misjonsteologi.

Vurdering og eksamen

Alle arbeidskrav og eksamener er individuelle og leveres digitalt.

Arbeidskrav:

For å kunne gå opp til eksamen må studenten ha fullført følgende arbeidskrav to uker før eksamensdato:

- Få godkjent innsendingsoppgave/kunnskapstest 1.
- Få godkjent innsendingsoppgave/kunnskapstest 2.
- Gjennomføre et innføringskurs i oppgaveskriving.
- Leverer inn utkast til oppgave innen oppgitt frist for tilbakemelding fra faglærer. Oppgaveutkastet skal oppfylle krav etter gjeldende regler (se dokumentet, *Krav til oppgaveutkast ved prosessorientert vurderingsform*).

Frister for innlevering kunngjøres ved semesterstart.

Eksamen:

Vurderingsform	Varighet	Varighetstype	Omfang	Kommentar
Hjemmeeksamen	3	timer		Bibelteologisk missionsteologi
Hjemmeoppgave	1	semester	2500 ord	Systematisk missionsteologi

Endelig vurdering i emnet skjer på grunnlag av både internetteksamen (hjemmeeksamen) og hjemmeoppgave. De to teller henholdsvis 40 og 60 prosent. Ved karakterfastsettelse benyttes en gradert karakterskala fra A til F, der E er laveste ståkarakter.

Pensumlitteratur:

Bibelteologisk misjonsteologi:

Bøe, Sverre. *På vegne av Kristus*. Fredericia: Kolon, 2021: 1-325.

Systematisk misjonsteologi:

- Bosch, David J. *Transforming Mission: Paradigm Shift in Theology of Mission*. 16. opplag. New York: Orbis, 2001: 8-11.
- Engelsviken, Tormod. "Missio Dei: Understanding and misunderstanding of a theological concept in European churches and missiology" i: *International Review of Mission* 92 (2003): 481-497.
<https://onlinelibrary.wiley.com/doi/pdf/10.1111/j.1758-6631.2003.tb00424.x>
- Engelsviken, Tormod. "The Church as Both Local and Global: A Missiological Perspective" i: *The Church Going Glocal: Mission and Globalisation*. Oxford: Regnum, 2011: 51-69.
- Engelsviken, Tormod. "Han er vår fred: Misjon som forsoningens tjeneste" i: *Dansk Tidsskrift for Teologi og kirke* 40, nr. 3-4 (2013): 237-245.
<https://tidsskrift.dk/dttk/article/view/27083/23828>
- Goheen, Michael W. *Introducing Christian Mission Today: Scripture, History and Issues*. Downers Grove: IVP Academics, 2014: 15-32, 35-72, 117-186, 227-263, 296-330.
- Jørgensen, Knud. "Diakoni og evangelisering i går og i dag: Konvergens og utfordringer" i: *Norsk Tidsskrift for Misjonsvitenskap* 71, nr. 4 (2017): 5-15.
<https://journals.mf.no/ntm/article/view/4397/3712>
- Newbigin, Lesslie. "Can the West Be Converted?" i: *Princeton Seminary Bulletin* 6, nr. 1 (1985): 25-37.
- Nikolajsen, Jeppe Bach. "Den missionale kirke i et pluralistisk samfund" i: *Missional kirke i et pluralistisk samfund*, redigeret af Jeppe Bach Nikolajsen. Fredericia: Kolon, 2015: 123-139.
- Nikolajsen, Jeppe Bach. "Mission, folkekirke og pluralistisk samfund" i: *Norsk Tidsskrift for Misjonsvitenskap* 73, nr. 1 (2019): 23-33. <https://journals.mf.no/ntm/article/view/4437/3752>
- Nikolajsen, Jeppe Bach, Kari Storstein Haug, Frank Ole Thoresen og Ingrid Eskilt (red.). *Missiologi – en innføring*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk, 2022: 21-29, 33-96, 99-124, 125-139, 175-203, 233-288, 376-387, 391-401.
- Olsen, Jørn Henrik. "Religionsteologiens tre blodtyper: A, B og C" i: *Ny Mission* nr. 7. København: Unitas forlag, 2004: 27-42. https://issuu.com/danishmissioncouncil/docs/nm_7
- Rogers, Glenn. *A Basic Introduction to Missions and Missiology*. Bedford: Mission and Ministry Resources, 2003: 17-34.
- Skjevesland, Olav. *Huset af levende steiner: En teologi for menighetsoppbygning*. Oslo. Verbum, 1993: 184-210.
- Thorsen, Jakob Egeris. "Diakoni som teologisk fagområde, videnskap og nyt universitetsfag i Danmark" i: *Dansk Teologisk Tidsskrift* 82, nr. 1 (2019): 40-58.
<https://tidsskrift.dk/dtt/article/view/118576/166481>
- World Council of Churches et. al. *Christian Witness in a Multi-Religious World*. 2011: 1-7.
https://www.oikoumene.org/sites/default/files/Document/ChristianWitness_recommendations.pdf
- Wright, Christopher J. H. "Holistisk mission og missionsbefalingen: Missionens fem kendetegn" i: *Dansk Tidsskrift for Teologi og Kirke* nr. 3-4 (2013): 190-202.
<https://tidsskrift.dk/dttk/article/view/27079/23824>

BTM2012N Misjon, religionsteologi, religionsmøte, islam (10 stp./ECTS)

Emnekode:	BTM2012N
Emnenavn:	Misjon, religionsteologi, religionsmøte, islam
Emnenavn nynorsk:	Misjon, religionsteologi, religionsmøte, islam
Emnenavn engelsk:	Mission, Theology of Religions, Encounter of Religions, Islam
Studiepoeng:	10
Undervisningssemester:	Uregelmessig, spør studieadministrasjonen
Undervisningssted	Aarhus
Emneansvarlig:	Førsteamanuensis Peter Sjøes
Obligatoriske forkunnskaper:	Ingen
Anbefalte forkunnskaper:	Ingen
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Studiepoengreduksjon:	3 stp. mot RLE1004 eller RLE1004N 3 stp. mot BTM1004
Hjelpemiddeliste ved eksamen:	
Gjelder fra:	1. august 2022

Læringsmål:**Kunnskap**

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- gjøre grundig rede for teologiske forståelser av misjon i møte med religiøst mangfold
- demonstrere detaljert kunnskap om religionsteologiske posisjoner
- demonstrere stor kunnskap om islams hovedretninger med vekt på opprinnelse og teologi og på dette grunnlaget reflektere over islams livs- og verdensoppfatning og over kristen misjon i møtet med muslimer

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- anvende kunnskap fra emnets enkelte dele og inkludere relevant faglitteratur
- identifisere, analysere og kritisk vurdere spørsmål knyttet til misjon i religionsmøte, i diskusjoner, i egne presentasjoner og i eventuelt fremtidig arbeid innen misjon og kirke
- reflektere kritisk over egen rolle i interkulturelt arbeid og i eventuelt fremtidig arbeid innen misjon og kirke
- selvstendig og kritisk identifisere, analysere, diskutere og perspektivere religionsteologiske posisjoner og bruke relevante faguttrykk og begreper på korrekt vis
- analysere både korantekster og andre islamske tekster, og diskutere dem ut fra kristne misjonsteologiske og religionsteologiske posisjoner.
- diskutere religionsteologiske temaer og problemstillinger selvstendig og kritisk, og relatere dem til historiske og nåtidige forhold

Emnets innhold:

Emnet gir en misjonsteologisk innføring i religionsteologi, religionsmøte og islam. Emnet øver opp studentenes evne til å forholde seg teologisk til andre religioner og til religiøst mangfold og

undersøker ulike modeller for misjon i religionsmøtet og for religionsdialog, spesielt i møte med islam.

Organisering og arbeidsmåter:

Studiet er nettbasert. Det går over ett semester og blir organisert med nettleksjoner som vanligvis inneholder leseveiledning til pensum, veiledningstekster, arbeidskrav, samt lyd eller bildeopptak av forelesninger, som gir oversikt over stoffet og gjennomgår kildetekster og utvalgte artikler.

Vurdering og eksamen:

Alle arbeidskrav og eksamener er individuelle og leveres digitalt. Frister for innleveringer blir kunngjort ved semesterstart.

Arbeidskrav:

For å kunne gå opp til eksamen må studenten ha fullført følgende arbeidskrav to uker før eksamensdato:

- Få godkjent én innsendingsoppgave.

Ved «ikke godkjent» får studenten én ny mulighet pr. arbeidskrav i samme semester.

Eksamen

Vurderingsform	Varighet	Varighetstype	Omfang
Hjemmeeksamen	48	timer	3000 ord (eksklusiv forside, innholdsfortegnelse og litteraturliste)

Ved karakterfastsettelse benyttes en gradert karakterskala fra A til F, der E er laveste ståkarakter.

Pensumlitteratur:

Misjon i religionsmøtet

Bosch, D. J. (1992). *Transforming Mission: Paradigm Shifts in Theology of Mission*. (American Society of Missiology Series 16). Orbis Books; ss. 474-510.

Engelsviken, T. (2004). Misjon og kultur. I J.-M. Berentsen, T. Engelsviken & K. Jørgensen (Red.), *Missiologi i dag* (2. utg.) (s. 242–261). Universitetsforlaget.

Engelsviken, T. (2020). Misjon og religionsfrihet: Samsvar eller spenning? *Dansk tidsskrift for teologi og kirke* 47(1), 5–34. <https://tidsskrift.dk/dttk/article/view/118524>

Nymann Eriksen, N. (2015). Konverteringens etik. I *Ny mission*, 29, 116–22. https://issuu.com/danishmissioncouncil/docs/ny_mission_29

Jørgensen, J. A. (2013). Omvendelse, kultur og synkretisme: Kontinuitet og diskontinuitet i sydindisk pentekostal kristendom. *Ny mission*, 25, 46-62. https://issuu.com/makrel/docs/ny_mission_25

Jørgensen, J. A. (2015). Kristent vidnesbyrd i en konfliktfylt verden. *Ny mission*, 29, 6–12. https://issuu.com/danishmissioncouncil/docs/ny_mission_29

Madsen, D. N. (2015). Kristne er kaldede til at bygge interreligiøse relationer. Et case-studium fra dialogarbejdet på Zanzibar. *Ny mission*, 29, 23-32. https://issuu.com/danishmissioncouncil/docs/ny_mission_29.

Opsal, J. (2004). Misjon blant muslimer. I J.-M. Berentsen, T. Engelsviken & K. Jørgensen (Red.),

- Missiologi i dag* (2. utg.) (s. 397-412). Universitetsforlaget.
- Romarheim, A. (2004). Ny tid, ny religiøsitet – og ny misjon. I J.-M. Berentsen, T. Engelsviken & K. Jørgensen (Red.), *Missiologi i dag* (2. utg.) (s. 443-454). Universitetsforlaget.
- The Lausanne Movement & Evangelisk Alliance i Danmark. (2011). *Cape Town-erklæringen*. Lohse; ss. 9-91
- Twibell, S. (2020). Interreligious Dialogue. Towards an Evangelical Approach. I *Evangelical Review of Theology* 44 (3) (s. 266–75).
<https://theology.worldidea.org/wp-content/uploads/2020/07/ERT-Vol-44-No-3-August-2020.pdf>
- World Council of Churches, Pontifical Council for Interreligious Dialogue & World Evangelical Alliance. (2015). Christian Witness in a Multi-religious World: Ny mission, 29, 13-29.
https://issuu.com/danishmissioncouncil/docs/ny_mission_29

Religionsteologi

- Berentsen, J.-M. (1994). *Det moderne Areopagos: Røster fra den religionsteologiske debatten i vårt århundre*. Misjonshøgskolens forlag.
- Bray, G. L. (1997). Explaining Christianity to Pagans: The Second-Century Apologists. In K. Vanhoozer (Ed.), *The Trinity in a Pluralistic Age: Theological Essays on Culture and Religion* (s. 9–25). Eerdmans.
- Jørgensen, K. (2004). "... ikke frelse i nogen anden." Om forståelsen af Kristus som den enestående. I *Ny mission*, 7, 43–56. https://issuu.com/danishmissioncouncil/docs/nm_7
- Kärkkäinen, V.-M. (2004). *Trinity and Religious Pluralism: The Doctrine of the Trinity in Christian Theology of Religions*. Ashgate; ss. 13-27.
- Paludan L. (2017). Den nødvendige religionsteologiske refleksion. I *Fønix* (s. 414–30).
http://foenix1976.dk/wp-content/uploads/2017/12/2017_LP_religions_s.414-430.pdf
- Newbigin, L. (1997). The Trinity as Public Truth. In K. Vanhoozer (Ed.), *The Trinity in a Pluralistic Age: Theological Essays on Culture and Religion* (s. 1-8). Eerdmans.
- Olsen, J. H. (2004). Religionsteologiens tre blodtyper: A, B og C. I *Ny mission*, 7, 27–42.
https://issuu.com/danishmissioncouncil/docs/nm_7
- Paden, W. E. (2016). *New Patterns for Comparative Religion: Passages to an Evolutionary Perspective* (Scientific Studies of Religion: Inquiry and Explanation). Blackwell Publishing Ltd; ss. 121-137.
- Pannenberg, W. (1990). Religious Pluralism and Conflicting Truth Claims. The Problem of a Theology of the World Religions. I G. D’Costa (Ed.), *Christian Uniqueness Reconsidered: The Myth of a Pluralistic Theology of Religions* (s. 96–106). Orbis Books
- Skarsaune, O. (2001). *Og Ordet ble kjød: Studier i oldkirkens teologi*. Luther Forlag; ss. 137-159.
- Vanhoozer, K. J. (1997). ‘Does the Trinity Belong in a Theology of Religions? On Angling in the Rubicon and the “Identity” of God’. In K. Vanhoozer (Ed.), *The Trinity in a Pluralistic Age: Theological Essays on Culture and Religion* (s. 41-71). Eerdmans.
- Williams, Stephen. (1997). ‘The Trinity and “Other Religions”’. In K. Vanhoozer (Ed.), *The Trinity in a Pluralistic Age: Theological Essays on Culture and Religion* (s. 26-40). Eerdmans.

Islam

- Christensen, K. (2015). *Lydighed eller lovsang: Om islam og kristendom*. (2. udg.) Kolon; ss. 17-202, 238-274, 318-373
- Wulff, E. (overs.). (2006). *Koranen*. Vandkunsten; Sura 1: «Åbningen»; Sura 3,35-64: «Amrams

slægt»; Sura 4, 155-158: «Kvinderne»; Sura 5,110-117: «Bordet»; Sura 9,1-30: «Omvendelse»; Sura 19,16-35: «Maria»; Sura 61,6: «Slagordenen»; Sura 96: «Levret blod»; Sura 112: «Den rene tro».

Al-Bukhari S. (2006). *Sahih Al-Bukhari: Collected by Imam Abu Abdullah Muhammad Bin Ismail Al-Bukhari*. Islamic Book Service; Vol I, 515 (om bønn); Vol VIII, 545-547 (om steining); Vol IX, 47-55 (om frafall fra islam)

Organization of the Islamic Conference. (1990). Cairo Declaration on Human Rights in Islam. 5.

August

1990. <http://hrlibrary.umn.edu/instate/cairodeclaration.html>

Kristensen, L. (overs.) (2007). 138 lærde og ledende muslimer: Brev fra 138 muslimer.

https://www.catholica.dk/fileadmin/Catholica_files/1203/catholica.dk_1203-30.11.2007-138_laerde_og_ledende_muslimer-Brev_fra_138_muslimer.pdf

Serinci, D. B. (2017). IS-dokument: Behandling af slaver. I *Slave i Islamisk Stat: Ghaliyas historie* (s. 187–92). Gyldendal.

BTM2505N Skapelse og forløsning (5 stp./ECTS)

Emnekode:	BTM2505N
Emnenavn:	Skapelse og forløsning
Emnenavn nynorsk:	Skaping og utløsning
Emnenavn engelsk:	Creation and Redemption
Studiepoeng:	5
Undervisningssemester:	Uregelmessig, spør studieadministrasjonen.
Undervisningssted:	København
Emneansvarlig:	Førsteamanuensis Peter Olsen
Obligatoriske forkunnskaper:	N/A
Anbefalte forkunnskaper:	N/A
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Studiepoengreduksjon:	5 stp. mot TM2007 10 stp. mot BTM2505 5 stp. mot TM2515
Hjelpemiddeliste ved eksamen:	Liste C
Gjelder fra:	1. august 2021

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- gjøre rede for ulike oppfatninger innenfor antropologi og soteriologi.
- forstå og gjøre rede for sammenhengen mellom disse lærespørsmål som uttrykk for et helhetlig system
- gjøre rede for både lutherske og ikke-lutherske oppfatninger av disse lærespørsmål
- gjøre rede for nyere formuleringer av disse spørsmål og vurdere disse i et teologihistorisk og bibelsk perspektiv

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- analysere og vurdere sentrale lærespørsmål med utgangspunkt i Bibelen og Den evangelisk-lutherske bekjennelse
- analysere og vurdere dogmatiske tekster og anvende disse til faglige resonnementer
- bruke sentrale dogmatiske begreper korrekt, samt forklare disse begreper med sine egne ord
- aktualisere de nevnte dogmatiske temaer på en selvstendig, kritisk og teologisk reflektert måte
- delta i faglige samtaler om sentrale lærespørsmål
- analysere og vurdere dogmatiske tekster fra forskjellige epoker

Emnets innhold:

Emnet gir en innføring i teologisk antropologi og soteriologi i fortid og nåtid, samt i nyere teologisk debatt blant annet på bakgrunn av økumeniske dokumenter.

Innføringen skal hjelpe studentene til selvstendig og begrunnet stillingtagen i aktuelle teologiske og økumeniske spørsmål.

Organisering og arbeidsmåter:

Studiet er nettbasert. Det går over ett semester og blir organisert med nettleksjoner som vanligvis inneholder leseveiledning til pensum, veiledningstekster, samt lyd eller bildeopptak av forelesninger, som gir oversikt over stoffet og gjennomgår kildetekster og utvalgte artikler. Kildetekstene er tilgjengelige både på grunnspråk og i oversettelse til engelsk eller et nordisk språk, og emnet vil gi veiledning om hvordan man bruker disse oversettelsene.

Undervisningen skal gi oversikt over stoffet blant annet ved gjennomgang av kildetekster.

Vurderingsform:

I tillegg til sluttvurdering er det ett (1) arbeidskrav i emnet. Dette må være godkjent for at det skal gis sluttvurdering i emnet. Det er faglærer som bestemmer innhold og tidsfrister for gjennomføring av arbeidskrav. Alle arbeidskrav og eksamener er individuelle.

Arbeidskrav:

- 1) Få godkjent en muntlig fagsamtale som er basert på utvalgte tekster fra den delen av pensum som er gjennomgått ved tidspunktet for samtalen. Arbeidskravet gjennomføres digitalt. Ved «ikke godkjent», se dokumentet «Retningslinjer for behandling av arbeidskrav».

Sluttvurdering

Vurderingsform	Varighet	Varighetstype	Merknader
Hjemmeeksamen	48	timer	4000 ord (eksklusiv forside, innholdsfortegnelse og litteraturliste)

Ved karakterfastsettelse benyttes en gradert karakterskala fra A til F, der E er laveste ståkarakter.

Pensumlitteratur:

Beilby, J. & Eddy, P.R. (Eds.) (2006). *The Nature of the Atonement: Four Views*. IVP Academic; ss. 9-116.

Fælleserklæring om Retfærdiggørelseslæren. (Rev. udg.) (1997). Det mellemkirkelige Råd; ss. 14-30.

Irenæus (1999): *Mod Kætterne* (5. Bog). Forlaget Anis; ss.87-163.

Jenson, R.W. (1997). *Systematic Theology: Vol.1. The Triune God*. Oxford University Press; ss. 179-206.

Pannenberg, W. (1994). *Den apostolske Trosbekendelse*. Forlaget Anis, ss. 94-109.

Teologiske Tekster. Udvalg af klassiske dogmatiske tekster (2. udg.) (1994). Aarhus Universitets forlag;

- ss. 33-47: Athanasius: *De Incarnatione Verbi*
- ss. 68-81: Augustin: *De Spiritu et Littera*
- ss. 108-135: Anselm: *Cur Deus Homo*
- ss. 203-224: Martin Luther: *Rationis Latomianae confutatio*

- ss. 226-237: Martin Luther: *En sermon om dåben*

BTM2506N Luther og reformasjonen m/kildetekster (10 ECTS / stp)

Emnekode	BTM2506N
Emnenavn	Luther og reformasjonen m/kildetekster (nettemne)
Emnenavn engelsk	Luther and the Reformation with Source Texts (internet based)
Studiepoeng	10
Nivå	2500
Undervisningssemester	Uregelmessig, spør studieadministrasjonen.
Emneansvarlig	Professor Kurt Larsen
Anbefalte forkunnskaper:	BTM1002
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Studiepoengreduksjon:	10 stp mot TM2519 6 stp mot BTM2502
Hjelpemiddelliste ved eksamen	N/A
Gjelder fra	1. august 2023

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- gjøre rede for Martin Luthers liv og hans betydning for reformasjonen i Tyskland
- gjøre rede for sentrale tekk ved Luthers teologi på bakgrunn av viktige kildetekster, inkludert særlig å sammenligne den med den teologiske tenkning i senmiddelalderen og med andre reformasjonsbevegelser i samtiden
- gjøre rede for de andre viktige reformasjonsbevegelser i Luthers samtid, som reformasjonen i Sveits, England og anabaptismen

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- lese og forstå kirkehistoriske kildetekster og bruke disse til å presentere sentrale elementer i Martin Luthers teologi
- bruke kildetekster og pensum til å skrive et kirkehistorisk essay
- anvende oppnådd kunnskap for å analysere spørsmål og problemer rundt luthersk teologi og kristen identitet i en pluralistisk kontekst

Emnets innhold:

Emnet gir en innføring i Martin Luthers liv og hans betydning for reformasjonen i Tyskland. Luthers liv og virke vil bli skildret i lys av senmiddelalderens teologiske tenkning. Luthers teologi vil bli fremstilt med utgangspunkt både i kildetekster og sekundærlitteratur. Også de samtidige reformasjonsbevegelser vil bli presentert, slik som reformasjonen i Sveits og i England og den anabaptistiske reformasjonsbevegelsen. Emnet vil også gi en kort innføring i hvordan disse ulike reformasjonsbevegelser spredte seg videre i Europa på 1500-tallet. Også den romersk-katolske kirkes reformprosesser vil bli kort presentert

Organisering og arbeidsmåter:

Emnet er nettbasert. Det går over ett semester og blir organisert med nettleksjoner som vanligvis inneholder leseveiledning til pensum, veiledningstekster til nettleksjonene, samt lyd- eller videoopptak av forelesninger.

Vurdering og eksamen

Alle arbeidskrav og eksamener er individuelle og leveres digitalt. Frister for innlevering kunngjøres ved semesterstart.

Arbeidskrav:

For å kunne gå opp til eksamen må studenten ha fullført følgende arbeidskrav to uker før eksamensdato:

- Få godkjent tre oppgaver på 500 ord med gjennomgang og diskusjon av utvalgte kildetekster.

Eksamen:

Vurderingsform	Varighet	Varighetstype
Hjemmeeksamen	6	timer

Endelig vurdering i emnet skjer på grunnlag av hjemmeeksamenen. Ved karakterfastsettelse benyttes en gradert karakterskala fra A til F, der E er laveste ståkarakter.

Pensumlitteratur:

Sekundærlitteratur (540 sider):

Grane, L. (1983). *Evangeliet for folket: Drøm og virkelighet i Martin Luthers liv*. Gad; ss.11-272.

Lindberg, C. (1996). *The European Reformations*. Blackwell; ss. 1-55; 91-258.

Leppin, V. (2014). Luther's Transformation of Medieval Thought: Continuity and Discontinuity. I R. Kolb, I. Dingel & L. Batka (Eds.), *The Oxford Handbook of Martin Luther's Theology* (s. 115–124). Oxford University Press.

Müller, G. (2014). Luther's Transformation of Medieval Thought: Discontinuity and Continuity. I R. Kolb, I. Dingel & L. Batka (Eds.), *The Oxford Handbook of Martin Luther's Theology* (s. 105-114). Oxford University Press.

Kildetekster (255 sider):

Denzinger, H. (utg) (2001). *Kompendium der Glaubensbekenntnisse und kirchlichen Lehrentscheidungen, Lateinisch-Deutsch, 39. Auflage, Herder; s. 502-521. (Concilium Tridentinum: Sessio VI (13 ian. 1547) Decretum de iustificatione.)* **Boken er også tilgjengelig med engelsk oversettelse av tekstene i:** Denzinger, H., Hünermann, P., Hoping, H., Fastiggi R. L., & Anne Englund Nash, A. (red.). 2012. *Compendium of Creeds, Definitions, and Declarations on Matters of Faith and Morals*. (43rd ed). Ignatius Press.

Luther M. (1963). Den tyske Messe. I *Luthers skrifter i udvalg (Bind 2)* (s. 77-104). Gads forlag.

- Luther, M. (1964). Kan soldater også have Guds nåde. I *Luthers skrifter i udvalg (Bind 4)* (s. 307-349). Gads forlag.
- Luther, M. (1964). Til den kristne adel af den tyske nation om reformation av kristenheden. I *Luthers skrifter i udvalg (Bind 4)* (s. 42-55). Gads forlag.
- Luther, M. (1992). Om et kristenmenneskes frihed. I *Martin Luther: Skrifter i udvalg* (s. 68-97). Credo.
- Luther, M. (1992). Teser til fem disputationer over Rom. 3,28, 1535-1537. I *Martin Luther: Skrifter i udvalg (Bd. 6). Troen og Livet. Prædikener, sermoner og teserækker af Luther* (s. 148-179). Credo
- Luther, M. (1994). De Schmalkaldiske Artikler, 1537. I *Martin Luther: Skrifter i udvalg. Troens evangelium. Ord og sakrament* (s. 351-411). Credo.
- Müntzer, T. (1976). Sermon before the Princes. I *Renaissance and Reformation, 1300-1648* (3rd. Ed.). G. R. Elton (Ed.). Cambridge.
- Zwingli, H. (2007). This is my Body. I *The Christian Theology Reader* (3rd. Ed.) A. McGrath (Ed.).
- (u.å.). The 39 Articles. I *The Book of Common Prayer*. SPCK.
- (1967). Sol Dec. VII: Vom Heiligen Abendmahl / De Coena Domini. I *Die Bekenntnisschriften der evangelisch-lutherischen Kirche* (s. 970-1016). Vandenhoeck & Ruprecht. Kan leses på dansk her: <http://www.lutherdansk.dk/konkordieformlen/default.htm>

BTM2508N Fordypning i frelseslæren – nett (10 stp/ECTS)

Emnekode:	BTM2508N
Emnenavn:	Fordypning i frelseslæren
Emnenavn engelsk:	Soteriology
Studiepoeng:	10
Undervisningssemester:	Uregelmessig, spør studieadministrasjonen
Undervisningssted	Aarhus
Emneansvarlig:	Førsteamanuensis Peter Sjøes
Obligatoriske forkunnskaper:	N/A
Anbefalte forkunnskaper:	N/A
Tilbys som enkelttemne:	Ja
Studiepoengreduksjon:	5 stp. mot TM2006 5 stp. mot BMM2006 5 stp. mot BTM2006 10 stp. mot BTM2508
Hjelpemiddeliste ved eksamen:	N/A
Gjelder fra:	1. januar 2024

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- forstå å gjøre rede for ulike oppfatninger innenfor kristen antropologi og soteriologi, herunder særlig forsoningslære, rettferdiggjørelseslære, sakramentlære og eskatologi
- forstå og gjøre rede for sammenhengen mellom disse lærespørsmål som uttrykk for et helhetlig system
- forstå og gjøre rede for både lutherske og ikke-lutherske oppfatninger av disse lærespørsmål
- forstå og analysere nyere formuleringer av disse spørsmål i lys av teologihistoriske, bibelske og økumeniske perspektiver

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- analysere og vurdere sentrale lærespørsmål med utgangspunkt i Bibelen og Den evangelisk-lutherske bekjennelse
- analysere og vurdere dogmatiske tekster og anvende disse til faglige resonnementer
- analysere både eldre og nyere dogmatiske tekster og gjøre rede for den teologihistoriske sammenheng
- bruke sentrale dogmatiske begreper korrekt, samt forklare disse begreper med sine egne ord
- aktualisere de nevnte dogmatiske temaer på en selvstendig, kritisk og teologisk reflektert måte
- vurdere problemstillinger knyttet til forståelsen av systematisk teologi og systematisk-teologisk metode
- selvstendig bearbeide en problemstilling i en faglig oppgave, basert på relevante kilder som det refereres til på en god og redelig måte.

Emnets innhold:

Emnet gir en innføring i teologisk antropologi, soteriologi og eskatologi i fortid og nåtid, samt i nyere teologisk debatt på bakgrunn av dogmatiske kildetekster, lærebokmateriale, faglige artikler og økumeniske dokumenter.

Innføringen skal hjelpe studentene til selvstendig og begrunnet stillingtagen i aktuelle teologiske og økumeniske spørsmål.

Organisering og arbeidsmåter:

Studiet er nettbasert. Det går over ett semester og blir organisert med nettleksjoner som vanligvis inneholder leseveiledning til pensum, veiledningstekster, samt lyd eller bildeopptak av forelesninger, som gir oversikt over stoffet og gjennomgår kildetekster og utvalgte artikler.

Kildetekstene er tilgjengelige både på latin og i oversettelse til engelsk eller et nordisk språk, og kurset vil gi veiledning om hvordan man bruker disse oversettelsene.

Vurdering og eksamen:

I tillegg til sluttvurdering er det ett (1) arbeidskrav i emnet. Dette må være godkjent for at det skal gis sluttvurdering i emnet. Det er faglærer som bestemmer innhold og tidsfrister for gjennomføring av arbeidskrav.

Alle arbeidskrav og eksamener er individuelle. Arbeidskrav leveres digitalt og den muntlige eksamen avholdes digitalt.

Arbeidskrav:

- 1) Få godkjent en muntlig fagsamtale som er basert på utvalgte tekster fra den delen av pensum som er gjennomgått ved tidspunktet for samtalen.

Ved «ikke godkjent», se dokumentet «Retningslinjer for behandling av arbeidskrav».

Vurderingsform

Sluttvurdering

Vurderingsform	Varighet	Varighetstype	Omfang
Hjemmeeksamen	48	timer	4000 ord (eksklusiv forside, innholdsfortegnelse og litteraturliste)

Ved karakterfastsettelse benyttes en gradert karakterskala fra A til F, der E er laveste ståkarakter.

Pensumlitteratur:

Alfsvåg, K. (2019). Er dåpen nødvendig til frelse? Om forholdet mellom dåpsforståelse og samtidskontekst. I *Teologisk tidsskrift* 8(3), 172–82. <https://vid.brage.unit.no/vid-xmlui/handle/11250/2649650>

Barclay, J. M. G. (2015). *Paul and the Gift*. Eerdmans Publishing Company, ss. 97-116.

Hegstad, H. (2017). Dåpen som hendelse og prosess. I *Teologisk tidsskrift* 6(3), 176–94. https://www.idunn.no/tt/2017/03/daapen_som_hendelse_og_prosess

Holm, B. K. (2013). Beyond Juxtaposing Luther and the “New Perspective on Paul”: A Common Quest

for the “other” Way of Giving? I *Lutherjahrbuch* 80; 159–83.

<https://doi.org/10.13109/9783666874451.159>

Højlund, A. C. (1995). Forsoningen i Luthers teologi. *Ichthys* 22(1), 27–41.

Kyndal, E. (1999). I anledning af underskrivelsen af fælleserklæringen. *Præsteforeningens blad* 89(44), 1006–11.

Kyndal, E. (2002). Synet på nadveren i det 20. århundrede – økumeniske perspektiver. I K. B. Nielsen (Red.), *Nadver og folkekirke* (s. 91–102). ANIS.

McGrath, A. E. (1988). *Justification by Faith*. Zondervan; ss. 23-45.

McKnight, S. (2007). *A Community Called Atonement*. Abingdon Press; ss. 1-156.

Modalsli, O. (1987). *Korsets gåte: Om Jesu døds betydning*. Verbum; ss. 124-159.

Pannenberg, W. (1991). *Systematische Theologie (Band II)*. Vandenhoeck & Ruprecht; ss. 483-511.
Boken kan også leses på engelsk: Pannenberg W. (1994). *Systematic Theology (Vol. 2)*. (Trans. by Geoffrey W. Bromiley). T & T Clark; ss. 437-464.

Prenter, R. (1955). *Skabelse og genløsning* (2. udg.). Gad; ss. 255-313, 399-440, 481-516, 529-556, 588-624.

Wright, N.T. (2008). *Surprised by Hope: Rethinking Heaven, the Resurrection, and the Mission of the Church*. HarperOne; ss. 31-76.

Wright, N.T. (2011). *Simply Jesus: Who He Was, What He Did, Why It Matters*. HarperOne; ss. 167-189.

Kildetekster:

Det lutherske verdensforbund og Det pavelige råd til fremme af kristen enhed (1997).

Fælleserklæring om retferdiggørelseslæren (rev. utg.). Det mellemkirkelige råd; s. 4-31.

Luther, M. (1992). Om den dobbelte retfærdighed. I A. C. Højlund, N. O. Vigilius & J. Sanggaard (Red.), *Martin Luther: Troen og livet. Prædikener, sermoner og teserækker af Luther* (s. 9–21). Credo.

Luther, M. (1983). Om mennesket (1536). I I. Lønning, T. Rasmussen og S. Hjelde (Red.), *Verker i udvalg*. Bind VI (s. 334-338). Gyldendal norsk forlag.

Teologiske Tekster. Udvalg Af Klassiske Dogmatiske Tekster (2. udg.) (1994). Aarhus Universitetsforlag.

- Athanasius, *De incarnatione Verbi* (Teologiske Tekster 5)
- Augustin, *De spiritu et littera* (Teologiske Tekster 8)
- Anselm, *Cur Deus Homo?* (Teologiske Tekster 10)
- Luther, *Rationis Latomianae confutatio* (Teologiske Tekster 15)
- Luther, *En sermon om dåben* (Teologiske Tekster 16)
- Luther, *En sermon om det nye testamente* (Teologiske Tekster 18)
- *Limaerklæringen* (Teologiske Tekster 30)

Tertullian (1972). *Adversus Marcionem* II,4-10. I E. Evans (Ed.), *Adversus Marcionem* (Oxford Early Christian Texts) (s. 92–118). Clarendon Press.

TM2513N Apologetik og kirkens mission (10 stp/ECTS)

Emnekode:	TM2513N
Emnenavn:	Apologetikk og kirkens misjon (nettemne)
Emnenavn nynorsk:	Apologetikk og kyrkjas misjon (nettemne)
Emnenavn engelsk:	Apologetics and Christian mission (internet based)
Studiepoeng:	10
Nivå:	2500 (Valgemne)
Undervisningssemester:	Uregelmessig, spør studieadministrasjonen.
Emneansvarlig:	Førsteamanuensis Jakob Olsen
Obligatoriske forkunnskaper:	Ingen
Anbefalte forkunnskaper:	RLE1003 og EX1003
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Studiepoengreduksjon:	10 stp. mot TM2513
Hjelpemiddeliste ved eksamen:	N/A
Gjelder fra:	1. august 2019

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- forklare grunnleggende apologetiske og religionskritiske forutsetninger for de filosofiske og kristne virkelighetsoppfatninger som presenteres i pensumlitteraturen
- analysere filosofiske og teologiske retninger fra pensumlitteraturen, og vise hvordan forholdet mellom filosofi og teologi blir forstått og kommer til uttrykk i disse retningene
- vurdere forutsetninger og muligheter i kristen apologetisk argumentasjon i forhold til kirkens misjon, med utgangspunkt i filosofiske og teologiske forutsetninger

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- arbeide seg frem til en selvstendig oppfatning av forholdet mellom kristen tro og apologetikk
- presentere argumentasjon for den kristne tro, i samsvar med erkjennelsesteoretiske prinsipper
- identifisere det idemessige grunnlaget for filosofisk og kristen helhetstenkning
- analysere og forholde seg kritisk til apologetiske fremstillinger og anvende disse til å gjennomføre faglige overveielser om kirkens misjon.
- utvikle strategier for apologetikk i forhold til faglige fora, i menighetssammenheng og i allmennheten
- kommunisere apologetiske temaer, problemstillinger, analyser og konklusjoner.
- reflektere kritisk over egen og andres virkelighetsoppfatning og anvende slik refleksjon til å bygge opp situasjonsbetenget argumentasjon.
- anvende kunnskaper om apologetikk med tanke på kirkens misjon
- kommunisere apologetiske temaer, problemstillinger, analyser og konklusjoner.

Emnets innhold:

Emnet gir en innføring i apologetikkens grunnlagsproblemer. Hovedfokuset rettes mot spørsmålet om hvordan forholdet mellom apologetikk og misjon kan forstås, og er blitt forstått innenfor teologien. Emnet trekker vekslers på religionsfilosofisk innsikt og søker å etablere forståelse for forskjellige former for argumentasjon for og imot kristentroens sannhet. Det blir videre gitt en innføring i hvordan forholdet mellom kristen virkelighetsoppfatning, filosofi og vitenskap er forstått og kan forstås på forskjellige måter, avhengig av teologisk og filosofisk grunnoppfatning.

Organisering og arbeidsmåter:

Emnet er nettbasert. Det går over ett semester og blir organisert med nettleksjoner som vanligvis inneholder leseveiledning til pensum, veiledningstekster til nettleksjonene, samt lyd- eller videoopptak av forelesninger. Leksjonene kan også inneholde forskjellige frivillige prøver og oppgaver.

I tillegg til nettleksjonene har emnet obligatoriske arbeidskrav. For å kunne gå opp til eksamen må studenten få godkjent et angitt antall arbeidskrav i form av prøver og/eller innsending av oppgaver. Presist antall og typer krav, samt frister for innlevering, blir kunngjort ved semesterstart

Vurdering og eksamen:

Alle arbeidskrav og eksamener er individuelle og leveres digitalt.

Arbeidskrav:

For å kunne gå opp til eksamen må studenten ha fullført følgende arbeidskrav to uker før eksamensdato:

- Få godkjent innsendingsoppgave/kunnskapstest 1.
- Få godkjent innsendingsoppgave/kunnskapstest 2.
- Få godkjent innsendingsoppgave/kunnskapstest 3.

Frister for innlevering kunngjøres ved semesterstart.

Eksamen:

Vurderingsform	Varighet	Varighetstype	Omfang
Hjemmeeksamen	3	dager	3000 ord eksklusive forside, innholdsfortegnelse og litteraturliste

Endelig vurdering i emnet skjer på grunnlag av hjemmeeksamenen. Ved karakterfastsettelse benyttes en gradert karakterskala fra A til F, der E er laveste ståkarakter.

Pensumlitteratur:

Craig, William Lane (2010): *On Guard. Defending Your Faith with Reason and Precision*. Colorado Springs: David C. Cook. ss. 13-286.

Dahle, Lars (2013): "Truth, Christian Mission and Apologetics: A Response and a Proposal," i Norsk tidsskrift for misjonsvitenskap 1/2013, s. 21-38.

Dawkins, Richard (2007): *The God Delusion*. London: Transworld. ss. 31-208.

Groothuis, Douglas (2022): *Christian Apologetics. A Comprehensive Case for Biblical Faith*. Downers Grove: IVP, ss. 1-173, 549-707.

TM2518N Søren Kierkegaard: Menneskesyn og teologi (10 stp/ECTS)

Emnekode:	TM2518N
Emnenavn:	Søren Kierkegaard: Menneskesyn og teologi
Emnenavn nynorsk:	Søren Kierkegaard: Menneskesyn og teologi
Emnenavn engelsk:	Søren Kierkegaard: Anthropology and Theology
Studiepoeng:	10
Nivå:	2500 (valgemne)
Undervisningssemester:	Uregelmessig, spør studieadministrasjonen.
Undervisningssted:	København
Emneansvarlig:	Førsteamanuensis Jacob Olsen
Obligatoriske forkunnskaper:	Ingen
Anbefalte forkunnskaper:	RLE1003
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Studiepoengreduksjon:	7 stp. mot TM2505 10 stp. mot TM2516
Hjelpemiddeliste ved eksamen:	Liste B
Gjelder fra:	1. august 2020

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- gjøre rede for sentrale aspekter i Søren Kierkegaards menneskesyn og teologi.
- gjøre rede for Kierkegaards syndsforståelse.
- gjøre rede for aspekter av Kierkegaards trosforståelse.
- gjøre rede for grunnelementer i Kierkegaards etikk.
- gjøre rede for sammenhengen mellom menneskesyn, synd og frelse hos Kierkegaard.

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- drøfte forholdet mellom viljens muligheter og menneskets skapthet i Kierkegaards tenkning.
- drøfte sammenhengen mellom menneskesyn, syndsforståelse og etikk som det formuleres hos Kierkegaard.
- finne, vurdere og henvise til informasjon og fagstoff om Søren Kierkegaard, og fremstille dette slik at det belyser en sentral problemstilling i et kristent menneskesyn.
- planlegge og gjennomføre temaundervisning om aspekter av menneskesyn og etikk med særlig henblikk på Kierkegaards tenkning.

Emnets innhold:

Emnet skal utvikle studentens forståelse av et kristent menneskesyn og dets betydning for vurderingen av mennesket med særlig fokus på Søren Kierkegaard. Videre belyser emnet hvilke konsekvenser dette kan få for alle sentrale aspekter i teologien, både når det gjelder viljen, synden,

skapelsen, nåden og etikken. Samtidig gis der i emnet en generell innføring i hovedlinjer i Kierkegaards forfatterskap og tenkning

Organisering og arbeidsmåter:

Emnet er nettbasert. Det går over ett semester og blir organisert med nettleksjoner som vanligvis inneholder leseveiledning til pensum, veiledningstekster til nettleksjonene, samt lyd- eller videoopptak av forelesninger. Leksjonene kan også inneholde forskjellige frivillige prøver og oppgaver.

I tillegg til nettleksjonene har emnet obligatoriske arbeidskrav. For å kunne gå opp til eksamen må studenten få godkjent et angitt antall arbeidskrav i form av prøver og/eller innsending av oppgaver. Presist antall og typer krav, samt frister for innlevering, blir kunngjort ved semesterstart

Vurdering og eksamen:

Alle arbeidskrav og eksamener er individuelle og leveres digitalt.

Arbeidskrav:

For å kunne gå opp til eksamen må studenten ha fullført følgende arbeidskrav to uker før eksamensdato:

- Få godkjent innsendingsoppgave/kunnskapstest 1.
- Få godkjent innsendingsoppgave/kunnskapstest 2.
- Få godkjent innsendingsoppgave/kunnskapstest 3.

Frister for innlevering kunngjøres ved semesterstart.

Eksamen:

Vurderingsform	Varighet	Varighetstype	Omfang
Hjemmeeksamen	3	dager	3000 ord eksklusive forside, innholdsfortegnelse og litteraturliste

Endelig vurdering i emnet skjer på grunnlag av hjemmeeksamenen. Ved karakterfastsettelse benyttes en gradert karakterskala fra A til F, der E er laveste ståkarakter.

Pensumlitteratur:

Grøn, Arne (1997): *Subjektivitet og negativitet: Kierkegaard*. København: Gyldendal, ss. 9-285.

Kierkegaard, Søren (2004): *Kjerlighedens Gjerninger*. København: Gads Forlag, ss. 11-24 og 96-311 (230s.).

Kierkegaard, Søren (2006): *Sygdommen til Døden*. København: Gads Forlag, ss. 113-242 (129s.).

Nordentoft, Kresten (2013): *Kierkegaards Psykologi*. Hans Reitzels Forlag, ss. 11-41 og 416-492 (106s.)

Olsen, Jakob V. (2008): *Kierkegaard, kærlighed og kristendom*. Fredericia: Lohse, ss. 9-163 (154s.).

HEB1501N Gammeltestamentlig hebraisk (20 stp.)

Emnekode:	HEB1501N
Emnenavn:	Gammeltestamentlig hebraisk (nettemne)
Emnenavn nynorsk:	Gamaltestamentleg hebraisk (nettemne)
Emnenavn engelsk:	Biblical Hebrew (internet based)
Studiepoeng:	20
Nivå:	1500 (Valgemne)
Undervisningssemester:	Uregelmessig, spør studieadministrasjonen
Undervisningssted:	Nettstudium
Emneansvarlig:	Professor Nicolai Winther-Nielsen
Obligatoriske forkunnskaper:	Ingen
Anbefalte forkunnskaper:	Ingen
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Studiepoengreduksjon:	20 stp. mot HEB151 20 stp. mot HEB200 15 stp. mot HEB1502N 20 stp. mot HEB1503N
Hjelpemiddelliste ved eksamen:	Liste E
Gjelder fra:	1. august 2019

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- gjøre rede for grunnleggende trekk ved hebraisk morfologi og syntaks
- gjengi et utvalg av de mest sentrale glosene i BHS

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- lese og forstå et utvalg av tekster fra forskjellige hebraiske teksttyper
- oversette et utvalg av tekster fra forskjellige hebraiske teksttyper
- benytte seg av læringsteknologi

Emnets innhold:

Emnet skal gi studenten en grunnleggende forståelse for Det gamle testamentets hebraiske språk og øvelse i analyse og oversettelse. Bibelhebraisk er et redskapsfag i rammen av et teologisk studium, og målet er at studenten gjennom dette skal settes i stand til selv å lese og forstå GT på grunnspråket, og siden kunne bruke dette i sitt eksegetiske arbeid. For å oppnå dette undervises det både i formlære og syntaks.

Organisering og arbeidsmåter:

Studenten arbeider selvstendig med å studere den hebraiske teksten og dens språklige informasjoner via dataprogrammet Bible Online Learner. Programmet brukes til å oppøve ferdighetene i hebraiske

gloser, morfologi og syntaks gjennom trening. Til hjelp med språklæringen arbeider studentene med videoer og annet materiell som gir innføring og oversikt over grammatikken og bibeltekstene.

Bible Online Learner er et læringsverktøy som gir tekststyrt og selvledet språkinnlæring. Programmet gir umiddelbart tilbakemelding på om studenten har svart korrekt og samler inn data på antall spørsmål, hvor mange prosent korrekte svar og med hvilken hastighet. Studentens resultater oppdateres fortløpende, så det er mulig å velge hvor mye man vil øve på de ulike temaene. Slik kan faglærer følge med på studentens trening.

De 20 studiepoengene svarer til 560 timers arbeid.

Vurdering og eksamen:

Arbeidskrav:

For å kunne fremstille seg til avsluttende vurdering må studenten ha gjennomført øvelsene i tre delprøver over Gen 1-3, samt en muntlig prøve i opplesning, oversettelse og grunnleggende grammatikk.

Arbeidskravet oppnås når studenten har nådd en ferdighet på minst 60 % korrekte svar på et passende antall spørsmål og i en akseptabel hastighet, avhengig av de individuelle øvelsenes vanskelighetsgrad. Studenten observerer selv gjennom Bible Online Learners «performance tracking» når dette er oppnådd. Når emneansvarlig har godkjent dette, gjennomføres muntlig samtale.

Eksamen

Eksamen er todelt, men det gis en samlet karakter.

Første del består ved at studenten tar to eksamensprøver, én i hver tekstgruppe.

Når disse prøvene er bestått, kan studenten framstille seg til en 30 minutters muntlig eksamen uten forberedelse. Der skal studenten kunne lese og oversette en bibeltekst fra tekstepsum, og ut fra teksten besvare spørsmål i grammatikk.

Vurderingsform	Varighet	Andel	Kommentar
To eksamensprøver	N/A	60 %	Gjennomføres i Bible Online Learner.
Muntlig eksamen	30 min	40 %	Online eller ved oppmøte.

For endelig vurdering i emnet teller eksamensprøvene 60 % tilsammen og den endelige muntlige eksamen teller 40 %. Både de to eksamensprøvene og den muntlige eksamen må bestås.

Ved karakterfastsettelse benyttes en gradert karakterskala fra A til F, hvor E er laveste ståkarakter.

Pensumlitteratur:

Bruken av Bible Online Learner er et krav.

Ulike læringsressurser er tilgjengelig for online læring gjennom video, tekst og øvelser på emnets kursplattform. Disse ressursene er hovedsakelig på engelsk.

Studenten vil også ha utbytte av digitale ressurser som Logos Bible Software og Accordance Bible Software. Dessuten anbefales et utvalg nyttige, men valgfrie håndbøker:

I kursarbeidet brukes følgende bibeltekster

Gruppe 1: Gen 1-3; Ex 3-4; 6:2-12; 6:27-8:11; Jona 1; 3-4; Sal 25; 98; 121; 136; Job 1:1-2:13.

Gruppe 2: Gen 11:1-9; 12; 22:1-19; Deut 5:1-33; 6:1-18; 11:13-21; Jes 2:1-5; 40:1-11; Sal 2; 6; 8; 13; Job 42:1-6

Kursmaterialet refererer til følgende litteratur:

Halebé, R (2017 2. Udg): *HINNEH: Biblical Hebrew the Practical Way. Tool Box*: Jerusalem: Magnes Press.

Van der Merwe, C. H. J., J. A. Naudé, og J. H. Kroeze (2017): *Biblical Hebrew Reference Grammar: Second edition*. London: Bloomsbury T & T Clark (<https://www.logos.com/product/153868/a-biblical-hebrew-reference-grammar-second-edition>)

Studentene kan dessuten med fordel bruke følgende håndbøker:

Kittel, R., et al. (red) (1977 eller senere): *Biblia Hebraica Stuttgartensia*. Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft.

Holladay, W. L., L. Köhler & W. Baumgartner (1991 eller senere): *A Concise Hebrew and Aramaic Lexicon of the Old Testament*. Leiden: Brill.

Bergman, N. (2005): *The Cambridge Biblical Hebrew Workbook*, Cambridge: Cambridge University Press

Nielsen, F.A.J. (2008): *Bibelsk hebraisk grammatik – en indføring*, København: Anis.

Van Pelt, M.V. (2012): *Biblical Hebrew: A Compact Guide*. Grand Rapids: Zondervan (<https://www.logos.com/product/41552/biblical-hebrew-a-compact-guide>)

HEB1502N Gammeltestamentlig hebraisk (15 stp.)

Emnekode:	HEB1502N
Emnenavn:	Gammeltestamentlig hebraisk (nettemne)
Emnenavn nynorsk:	Gammeltestamentleg hebraisk (nettemne)
Emnenavn engelsk:	Biblical Hebrew (internet based)
Studiepoeng:	15
Nivå:	1500 (Valgemne)
Undervisningssemester:	Uregelmessig, spør studieadministrasjonen
Undervisningssted:	Nettstudium
Emneansvarlig:	Professor Nicolai Winther-Nielsen
Obligatoriske forkunnskaper:	Ingen
Anbefalte forkunnskaper:	Ingen
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Studiepoengreduksjon:	15 stp. mot HEB151 15 stp. mot HEB200 15 stp. mot HEB1501N 15 stp. mot HEB1503N
Hjelpemiddeliste ved eksamen:	Liste E
Gjelder fra:	1. august 2019

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- gjøre rede for grunnleggende trekk ved hebraisk morfologi og syntaks
- gjengi et utvalg av de mest sentrale glosene i BHS

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- lese og forstå et utvalg av tekster fra forskjellige hebraiske teksttyper
- oversette et utvalg av tekster fra forskjellige hebraiske teksttyper
- benytte seg av læringsteknologi

Emnets innhold:

Emnet skal gi studenten en grunnleggende forståelse for Det gamle testamentets hebraiske språk og øvelse i analyse og oversettelse. Bibelhebraisk er et redskapsfag i rammen av et teologisk studium, og målet er at studenten gjennom dette skal settes i stand til selv å lese og forstå GT på grunnspråket, og siden kunne bruke dette i sitt eksegetiske arbeid. For å oppnå dette undervises det både i formlære og syntaks.

Organisering og arbeidsmåter:

Studenten arbeider selvstendig med å studere den hebraiske teksten og dens språklige informasjoner via dataprogrammet Bible Online Learner. Programmet brukes til å oppøve ferdighetene i hebraiske glosser, morfologi og syntaks gjennom trening. Til hjelp med språklæringen arbeider studentene med videoer og annet materiell som gir innføring og oversikt over grammatikken og bibeltekstene.

Bible Online Learner er et læringsverktøy som gir tekststyrt og selvledet språkinnlæring. Programmet gir umiddelbart tilbakemelding på om studenten har svart korrekt og samler inn data på antall spørsmål, hvor mange prosent korrekte svar og med hvilken hastighet. Studentens resultater oppdateres fortløpende, så det er mulig å velge hvor mye man vil øve på de ulike temaene. Slik kan faglærer følge med på studentens trening.

De 15 studiepoengene svarer til 420 timers arbeid.

Vurdering og eksamen:

Arbeidskrav:

For å kunne fremstille seg til avsluttende vurdering må studenten ha gjennomført øvelsene i tre delprøver.

Arbeidskravet oppnås når studenten har nådd en ferdighet på minst 60 % korrekte svar på et passende antall spørsmål og i en akseptabel hastighet, avhengig av de individuelle øvelsenes vanskelighetsgrad. Studenten observerer selv gjennom Bible Online Learners «performance tracking» når dette er oppnådd.

Eksamen

Eksamen er todelt, men det gis en samlet karakter.

Første del består ved at studenten tar en eksamensprøve.

Når disse prøvene er bestått, kan studenten framstille seg til en 30 minutters muntlig eksamen uten forberedelse. Der skal studenten kunne lese og oversette en bibeltekst fra tekstepsum, og ut fra teksten besvare spørsmål i grammatikk.

Vurderingsform	Varighet	Andel	Kommentar
To eksamensprøver	N/A	60 %	Gjennomføres i Bible Online Learner.
Muntlig eksamen	30 min	40 %	Online eller ved oppmøte.

For endelig vurdering i emnet teller eksamensprøven 60 % og den endelige muntlige eksamen teller 40 %. Både eksamensprøven og den muntlige eksamen må bestås.

Ved karakterfastsettelse benyttes en gradert karakterskala fra A til F, hvor E er laveste ståkarakter.

Pensumlitteratur:

Bruken av Bible Online Learner er et krav.

Ulike læringsressurser er tilgjengelig for online læring gjennom video, tekst og øvelser på emnets kursplattform. Disse ressursene er hovedsakelig på engelsk.

Studenten vil også ha utbytte av digitale ressurser som Logos Bible Software og Accordance Bible Software. Dessuten anbefales et utvalg nyttige, men valgfrie håndbøker:

I kursarbeidet brukes følgende bibeltekster

Gen 1-3; Ex 3-4; 6:2-12; 6:27-8:11; Jona 1; 3-4; Sal 25; 98; 121; 136; Job 1:1-2:13.

Kursmaterialet refererer til følgende litteratur:

Halebé, R (2017 2. Udg): *HINNEH: Biblical Hebrew the Practical Way. Tool Box* (tilgjengelig online og til nedlasting): Jerusalem: Magnes Press. (<https://www.magnes-press.com/Book/HINNEH+Biblical+Hebrew+the+Practical+Way.aspx?name=HINNEH%3a+Biblical+Hebrew+the+Practical+Way&code=45-351091&docNo=2&qid=1>)

Van der Merwe, C. H. J., J. A. Naudé, og J. H. Kroeze (2017): *Biblical Hebrew Reference Grammar: Second edition*. London: Bloomsbury T & T Clark (<https://www.logos.com/product/153868/a-biblical-hebrew-reference-grammar-second-edition>)

Studentene kan dessuten med fordel bruke følgende håndbøker:

Kittel, R., et al. (red) (1977 eller senere): *Biblia Hebraica Stuttgartensia*. Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft.

Holladay, W. L., L. Köhler & W. Baumgartner (1991 eller senere): *A Concise Hebrew and Aramaic Lexicon of the Old Testament*. Leiden: Brill.

Nielsen, F.A.J. (2008): *Bibelsk hebraisk grammatik – en indføring*, København: Anis.

Van Pelt, M.V. (2012): *Biblical Hebrew: A Compact Guide*. Grand Rapids: Zondervan (<https://www.logos.com/product/41552/biblical-hebrew-a-compact-guide>)

HEB1503N Biblical Hebrew

Course Code:	HEB1503N
Course Name:	Biblical Hebrew (Online Course)
Credits / ECTS:	20
Academic Level:	1500 (Basic Level)
Semester	All year
Campus	Online
Person with course responsibility:	Nicolai Winther-Nielsen
Prerequisite knowledge:	None
Credit reduction due to overlapping courses	20 ECTS against HEB151 20 ECTS against HEB200 20 ECTS against TM1501 15 ECTS against HEB1501N 20 ECTS against HEB1502N
Permitted support material during exam	List E
Valid from:	August 1, 2019

Learning outcomes:

Knowledge

Students have:

- knowledge of the basics of Hebrew morphology and syntax
- knowledge of the most central vocabulary in the Hebrew Bible.

Skills

Students can:

- read and understand texts with speed and comprehension of their content
- translate Biblical texts with ease
- use the linguistic annotations stored primarily in the ETCBC database of the Hebrew Bible and available in web-applications (e.g. Bible Online Learner or similar) and/or Bible software programs.
- understand the structure and flow of texts in the Hebrew Bible

General Competence

Students can:

- reflect on how to direct their own learning projects
- use learning and research technology to enhance language acquisition
- apply new linguistics and learner skills to tasks in translation and teaching

Course Description:

The course gives students an intermediate level knowledge of Hebrew grammar by focusing on active exploration of the texts and training of reading, parsing and textual analysis. Hebrew language acquisition is essential for Bible translators who work in teams translating the Hebrew Bible into a contemporary language and culture, for teachers who communicate Biblical and Jewish culture and interpretation, and for researchers who specialize in Biblical studies.

The course uses new cutting-edge technology for corpus-driven, immersive and persuasive learning. It aims at language acquisition through practice of skills on a standard set of proficiency texts that will help the student to read Biblical texts with fluency.

Teaching and Working Methods:

Students will direct their own study of the Hebrew Bible and its grammar through the learning technology Bible Online Learner and do formative practice through this technology in order to train language skills in vocabulary, morphology and syntax. To support their learning, students will use online material such as videos, hand-outs and texts as well as any helpful supplementary resources they may have access to.

Bible Online Learner is a learning technology for text-driven and self-directed learning of the original languages of the Bible. The program is designed for two primary goals. First, it offers instant feedback on exercises in order to support formative practice. Second, it provides ongoing assessment that helps students to monitor their learning outcomes in terms of number of correct answers given, and how many answers per minute.

Most of the learning tasks are small and discrete exercises that assist students in doing a self-paced formative practice of skills. When students submit the results obtained through individual tasks, they are stored as a part of the ongoing performance tracking during the course. The facilitator can use this performance tracking to guide students in how to enhance their learning outcomes and for assessment of the overall results.

The total workload for 20 ECTS is 560 hours.

Evaluation and exam:

Work Requirements:

Prior to the final exam, the students must pass proficiency tests and an oral test of reading, translation and simple grammar.

The work requirements are fulfilled when the student in Bible OL tests has reached a proficiency of at least 60 % correct answers on a sufficient number of questions and an acceptable speed that varies according to the learnability for each individual task. Students monitor their own progress through the performance tracking option available in Bible Online Learner. It is also required that the student, online or face to face can read and translate a text and explain the grammar.

Exam:

The exam consists of two parts, graded together.

The first part is passed when the student has passed the final exam test through Bible Online Learner.

The second part is a 30 minutes oral exam. The student will be asked to read and translate a text from the Hebrew Bible and answer grammatical questions in this text.

Form of evaluation	Duration	Weight	Comment
Exam test	N/A	60 %	Passed through Bible Online Learner.

Oral exam	30 min	40 %	Online or face-to-face
------------------	--------	------	------------------------

When grading the course, the exam test counts 60 % and the final oral exam counts 40 %. Both the exam test and the oral exam must be passed.

The course will be graded A-E for pass and F for fail.

Course resources:

The use of Bible OL is required (<https://bibleol.3bmoodle.dk/>). Instructional videos and a variety of online resources will be available on the learning platform.

The student can benefit from the use of Logos, Accordance or other optional Bible software. In addition to this we recommend the following useful resources:

Texts for coursework and oral exam.

The proficiency training is based on selected chapters in the Hebrew Bible. Two alternatives are offered:

Alternative 1:

The proficiency training is based on 60 selected chapters in the Hebrew Bible (cf. Bullard, J. (2019): *The 100 "simplest" Chapters of the Hebrew Bible*. Hebrew Higher Education 21, 1-6).

The final oral exam is based on Genesis 1-3, Exodus 14, 20, 24; Leviticus 16; Deuteronomy 5-6, 12, 26, 31; Joshua 24; 2 Samuel 7, and Jonah 1-4. Totalling 30 pages in the printed BHS.

Alternative 2:

Users of Halabé's *Hinneh* will have proficiency tests and oral exams based on the following texts:

Gen 1-3; 12; 16; 22,1-19; 32; 37; 40; 44; Ex 3; Lev 23; Deut 6; 1 Sam 1; 9; 19; 1 Kings 18; Jonah 1-4; Psalm 1; Esther 1-2. Totalling 33 pages in the printed BHS.

Recommended literature used in the course

Bullard, J. (2019): *The 100 "simplest" Chapters of the Hebrew Bible*. Hebrew Higher Education, 1-6

Halebé, R (2017): *HINNEH: Biblical Hebrew the Practical* (Volume 1 -2 and Tool Box): Jerusalem: Magnes Press.

(https://www.magnespress.co.il/en/book/HINNEH_Biblical_Hebrew_the_Practical_Way-2698)

Van der Merwe, C. H. J., J. A. Naudé, og J. H. Kroeze (2017): *Biblical Hebrew Reference Grammar:*

Second edition. London: Bloomsbury T & T Clark (<https://www.logos.com/product/153868/a-biblical-hebrew-reference-grammar-second-edition>)

Students will also benefit from literature such as:

Bergman, N. (2005): *The Cambridge Biblical Hebrew Workbook*, Cambridge: Cambridge University Press

Holladay, W. L., L. Köhler & W. Baumgartner (1991 eller senere): *A Concise Hebrew and Aramaic Lexicon of the Old Testament*. Leiden: Brill.

Kittel, R., et al. (red) (1977 eller senere): *Biblia Hebraica Stuttgartensia*. Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft.

Pratico, Gary D. and Pelt, Miles V. Van (2007): *Basics of Biblical Hebrew Grammar*. Second Edition. Grand Rapids: Zondervan

LAT1501E Grunnleggende innføring i latin (3 stp.)

Emnekode:	LAT1501E
Emnenavn:	Grunnleggende innføring i latin
Emnenavn nynorsk:	Grunnleggjande innføring i latin
Emnenavn engelsk:	Basic introduction to latin
Studiepoeng:	3
Nivå:	1500 (valgemne)
Undervisningssemester:	Uregelmessig, spør studieadministrasjonen
Undervisningssted:	Nettstudium
Emneansvarlig:	N/A
Obligatoriske forkunnskaper:	Ingen
Anbefalte forkunnskaper:	Ingen
Tilbys som enkeltemne:	Ja/EVU
Studiepoengreduksjon:	2,5 stp. mot LAT1501 2,5 stp. mot TM1502
Hjelpemiddeliste ved eksamen:	N/A
Gjelder fra:	Januar 2023

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- gjøre rede for de mest grunnleggende trekk ved latinsk morfologi og syntaks
- gjengi 200 av de mest sentrale glosene i latin

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- lese og forstå og oversette konstruerte tekster fra begynnerbok
- benytte seg av leksika og ordbøker eller lignende
- benytte seg av læringsteknologi

Emnets innhold:

Latin er et redskapsfag for studier blant annet i teologi, historie og medisin mm., og målet er at studentene gjennom dette skal settes i stand til selv å lese og forstå latinske tekster.

Emnet gir derfor studentene en grunnleggende forståelse for det latinske språket og øvelse i analyse og oversettelse. Det undervises både i formlære og syntaks, i tillegg til at studentene øver inn et grunnleggende ordforråd.

Organisering og arbeidsmåter:

Studenten arbeider selvstendig med å studere latinske tekster og deres formlære og syntaks via dataprogrammet Bible Online Learner. Programmet brukes til å oppøve ferdighetene i latinske gloser, morfologi og syntaks gjennom trening. Til hjelp med språklæringen arbeider studentene med videoer og annet materiell som gir innføring og oversikt over grammatikken.

Bible Online Learner er et læringsverktøy som gir tekststyrt og selvledet språkinnlæring. Programmet gir umiddelbart tilbakemelding på om studenten har svart korrekt og samler inn data på antall spørsmål, hvor mange prosent korrekte svar og med hvilken hastighet. Studentens resultater oppdateres fortløpende, så det er mulig å velge hvor mye man vil øve på de ulike temaene. Slik kan faglærer følge med på studentens trening.

De 2,5 studiepoengene svarer til 75 timers arbeid.

Vurdering og eksamen:

Arbeidskrav:

For å kunne fremstille seg til avsluttende vurdering må studenten ha gjennomført øvelsene i Bible Online Learner.

Arbeidskravet oppnås når studenten har nådd en ferdighet på minst 80 % korrekte svar på et passende antall spørsmål og i en akseptabel hastighet, avhengig av de individuelle øvelsenes vanskelighetsgrad. Studenten observerer selv gjennom Bible Online Learners «performance tracking» når dette er oppnådd.

Eksamen

Eksamen er todelt, men det gis en samlet karakter.

Første del består ved at studenten tar to eksamensprøver i Bible Online Learner.

Når disse prøvene er bestått, kan studenten framstille seg til en 15 minutters muntlig eksamen uten forberedelse. Der skal studenten kunne lese og oversette en tekst fra tekstpensum, og ut fra teksten besvare spørsmål i grammatikk.

Vurderingsform	Varighet	Andel	Kommentar
To eksamensprøver	N/A	60 %	Gjennomføres i Bible Online Learner.
Muntlig eksamen	20 min	40 %	Online eller ved oppmøte.

For endelig vurdering i emnet teller eksamensprøvene 60 % til sammen og den endelige muntlige eksamen teller 40 %. Både de to eksamensprøvene og den muntlige eksamen må bestås.

Ved karakterfastsettelse benyttes en gradert karakterskala fra A til F, hvor E er laveste ståkarakter.

Pensumlitteratur:

Bruken av Bible Online Learner er et krav.

Ulike læringsressurser er tilgjengelig for nettbasert læring gjennom video, tekst og øvelser på emnets kursplattform. Disse ressursene er hovedsakelig på engelsk.

Studenten vil også ha utbytte av digitale ressurser som Logos Bible Software og Accordance Bible Software. Dessuten anbefales et utvalg nyttige, men valgfrie håndbøker:

Tekster:

In angulo cum libello (kap.1-6)

Innføringsbok:

Bolt-Jørgensen, H. (2002). *In angulo cum libello (kap. 1-6)*. Mørch & Wagner. [Boken er utsolgt fra forlaget, men finnes i en elektronisk versjon på <http://old.thisted-gymnasium.dk/klassiker/In%20angulo%20cum%20libello.htm>]

Grammatikk:

Hermann, J. (2006). *Latinsk grammatik på dansk* (2. udg.). Akademisk Forlag.

Leksika og tilsvarende:

Schumacher, J. H. (2002). *Kirkehistorisk latinleksikon: Begreper fra middelalderens kirke- og klosterliv*. Spartacus forlag.

Ordbøker:

Lewis, C.T. & Short, C. (1956). *A Latin Dictionary*. Oxford University Press.

Jensen & Goldschmidt (1920 el. sen.). *Latinsk-dansk ordbog*. Gyldendal.